

Hnízdní populace rorýse obecného (*Apus apus*), jiříčky obecné (*Delichon urbicum*) a kavky obecné (*Coloeus monedula*) v Jihlavě

Mgr. Petra Hulvová & Iva Šimková

2019

Hnízdní populace rorýse obecného (*Apus apus*), jiříčky obecné (*Delichon urbicum*) a kavky obecné (*Coloeus monedula*) v Jihlavě

Mgr. Petra Hulvová & Iva Šimková

(petra.hlavacova@seznam.cz)

Obsah

1. Rorýs obecný (<i>Apus apus</i>).....	3
1.1. Rozšíření a početnost v ČR.....	3
1.2. Biologie druhu	3
1.3. Ohrožení	4
1.4. Ochrana	4
1.4.1. Zákonná ochrana	4
1.4.2. Praktická ochrana.....	5
1.5. Osvěta	7
2. Jiříčka obecná (<i>Delichon urbica</i>)	8
2.1. Rozšíření a početnost v ČR.....	8
2.2. Biologie druhu	8
2.3. Ohrožení	9
2.4. Ochrana	10
2.4.1. Zákonná ochrana	10
2.4.2. Praktická ochrana.....	10
3. Kavka obecná (<i>Coloeus monedula</i>)	11
3.1. Rozšíření a početnost v ČR.....	11
3.2. Biologie druhu	12
3.3. Ohrožení	12
3.4. Ochrana	13
3.4.1. Zákonná ochrana	13
3.4.2. Praktická ochrana.....	13
4. Metodika terénních prací.....	14
5. Výsledky	16
5.1. Rorýsi v Jihlavě	16
5.2. Jiříčky v Jihlavě	20
5.3. Kavky v Jihlavě	24
6. Diskuze a závěr	26
7. Literatura.....	28
8. Přílohy	29
Příloha 1: Hnízdiště rorýse obecného v Jihlavě v roce 2019	29
Příloha 2: Hnízdiště jiříčky obecné v Jihlavě v roce 2019	81
Příloha 3: Hnízdiště kavky obecné v Jihlavě v roce 2019	101

1. Rorýs obecný (*Apus apus*)

1.1. Rozšíření a početnost v ČR

Rorýs obecný hnízdí téměř v celé Evropě, v severní Africe a na rozsáhlém území Asie. Na celém území ČR je běžně rozšířeným druhem. Jeho hlavním hnízdištěm jsou v současné době zejména lidské stavby, a to hlavně budovy o třech a více podlažích. Původní hnízdiště - skalní štěrbiny a stromové dutiny - dnes využívá jen malé procento populace. V letech 2001 – 2003 byla populace rorýse obecného v České republice odhadnutna na 60 000 – 120 000 párů (Šťastný et al. 2006).

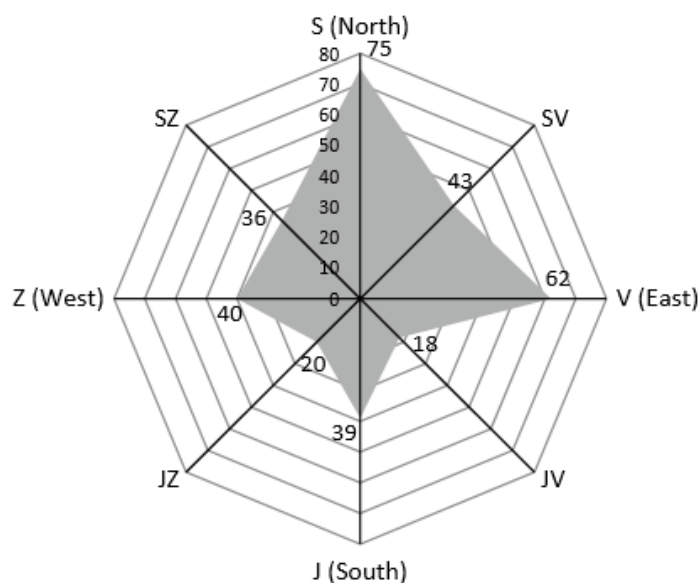
1.2. Biologie druhu

Rorýs obecný je tažný druh, na zimoviště v jižní polovině Afriky odlétá od nás v srpnu, zpět přilétá zpravidla od 25. dubna do 5. května. Je vynikající a rychlý letec. Během jednoho roku nalétá 190 – 270 tisíc kilometrů. Rorýsi dokáží vyvinout ve vertikálním letu rychlost až 220 km/h, při horizontálním jim byla naměřena rychlost přes 110 km/h. Rorýsi v letu nejenom loví, ale ve vzduchu se také páří, odpočívají a dokonce i spí. Na pevný podklad sedají zpravidla jen při hnízdění. V průměru se dožívají 7 let. Patří k monogamním druhům, páry jsou pohromadě jen v období hnízdění. Hnízdí jednou ročně od května do konce července. Rorýs obývá převážně otevřenou krajinu, běžný je v zástavbě nejrůznějších typů, od historických center přes satelitní sídliště na okrajích větších městských aglomerací až po vícepatrové objekty v malých obcích. Rorýsi jsou bezesporu užiteční sousedé, během jednoho dne naloví až tolik hmyzu, co sami váží.

Samice snáší 2 – 4 vejce, na snůšce sedí oba rodiče 19 – 20 dní, hnízdní péče trvá 42 – 44 dnů. Mláďata opouštějí hnízdo, když jsou jejich křídla min. 16 cm dlouhá. Rorýsi zimují v tropické Africe, kam odlétají ihned po vyvedení mláďat na konci července. Zajímavá je jejich schopnost odezvy na prudké změny počasí (ochlazení, dlouhotrvající srážky), na které ptáci reagují snížením tělesné teploty a strnulým pobytem na hnízdě, mladí ptáci přestávají přijímat potravu, dostávají se do stavu podobného hibernaci. Tak mohou přežít i více než 10 dní. Nehnízdní ptáci odlétají do oblastí s lepším počasím a po zlepšení podmínek se vrací zpět do kolonie.

První přílety ptáků do Jihlavy je možné podle pravidelného pozorování ornitologů stanovit na 27. – 29. duben. Jako první přilétají staří hnízdní ptáci, přičemž hlavní vlna jejich příletu následuje zhruba 7 – 14 dnů po příletu prvních jedinců. Nehnízdní ptáci přilétají zpravidla ještě později.

Při výběru hnízdní dutiny ptáci volí nejčastěji vysoko situované štěrbiny a byla u nich prokázána i preference v orientaci dutiny k severní a východní straně (obr. 1). Při orientaci hnízda na jižní stranu může v horkých letních dnech docházet k jejich přehřívání, a dokonce i úhynu mláďat. Zdá se, že jim vadí i velmi intenzivní noční osvětlení.

Obr. 1: Preference hnízdících dutin v závislosti na světové straně u rorýse obecného v Havlíčkově Brodě (Hlaváčová 2012).

1.3. Ohrožení

Naprostá většina rorýsů u nás – více než 95 % – hnízdí na lidských stavbách, kde vyhledává především štěrby ve zdi a pod střechou, větrací otvory panelových domů a jiné skuliny. Rorýs využívá především staré zástavby a panelové domy. Vlivem rekonstrukcí domů a hromadného zateplování rorýsi o svá hnízdiště přicházejí a jejich početnost v některých městech značně klesá.

Na Slovensku byl mezi lety 2012 – 2015 realizovaný projekt LIFE zaměřený na ochranu rorýsů a netopýrů (dazdovniky.vtaky.sk). Byl realizovaný ve 270 městech. Během projektu bylo zkontrolováno téměř 19 100 budov, na nichž bylo nalezeno 6 639 rorýsích hnízdišť. Celkově bylo na území Slovenska zaregistrováno cca 23 600 hnízdících párů. Na podporu rorýsů bylo zrealizováno množství záchranných akcí a z výsledků vyplývá, že konkrétní ochranné aktivity měly pozitivní vliv na přibližně 50 % populace. Bez realizovaných opatření by byl předpokládán úbytek hnízdní populace o 20 – 30 %.

Bohužel v České republice podobná akce neproběhla. Ve většině měst na našem území se neuskutečnil podrobný monitoring hnízdící populace, a tak díky nedostatečným informacím o konkrétních hnízdištích stále dochází k jejich zánikům.

1.4. Ochrana

1.4.1. Zákonná ochrana

Stejně jako všechny volně žijící druhy ptáků u nás je rorýs chráněn dle § 5a zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 48 tohoto zákona a podle přílohy III vyhlášky č. 395/1992 Sb., je rorýs zařazen mezi druhy

zvláště chráněné v kategorii ohrožený. Tito živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích, chráněna jsou jimi užívaná sídla (přirozená i umělá) a jejich biotop. Je zakázáno škodlivě zasahovat do jejich přirozeného vývoje, zejména je rušit, zraňovat nebo usmrctvat, a je také zakázáno ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia. Provádění rekonstrukcí budov v hnízdním i mimo hnízdní období rorýse obecného je nebo může být škodlivým zásahem do jeho přirozeného vývoje. Pokud je rekonstrukce budovy obývané rorýsi naplánovaná do hnízdního období, je nutné postupovat v souladu se zákonnými ustanoveními a požádat o povolení výjimky z výše uvedených ochranných podmínek. Při rekonstrukcích budov obývaných rorýsi kdykoli během roku je nutné dodržovat základní podmínky postupu, které by měly vést k zachování všech ventilačních otvorů v atikách budov, zajištění jejich průchodnosti, případně zajištění jejich adekvátní náhrady (instalace prefabrikátů či speciálních budek pro rorýsy).

Pomůckou pro výkon státní správy je metodický pokyn, vydaný Ministerstvem životního prostředí 10. 4. 2009 (Pelc 2010). Na základě tohoto metodického pokynu jednotlivé úřady na úrovni krajů nebo měst vydávají svá nařízení.

Sankce při nedodržení zákonných předpisů

Pokud rorýsi využívají budovu ke hnízdění a stavba přesto probíhá bez patřičných povolení, vystavuje se investor spolu se stavební firmou nebezpečí postihu ze strany České inspekce životního prostředí, případně dalších kompetentních orgánů ochrany přírody. Tyto orgány státní správy pak mohou přijímat různé typy opatření od omezení či zastavení rušivé činnosti (§ 66 zákona č. 114/1992 Sb.) až po využití sankčních ustanovení zákona č. 114/1992 Sb. V praxi jde nejčastěji o:

- přerušení rušivé činnosti (tj. stavebních prací) na dobu nutnou ke zmírnění negativních dopadů na hnízdění zvláště chráněného druhu (např. demontáž části lešení nebo omezení pracovní doby tak, aby nedocházelo k rušivým zásahům do průběhu hnízdění, úplné přerušení prací do dokončení hnízdění);
- uložení nápravných opatření různého typu;
- zákaz rušivé činnosti v případech, kdy pouhé přerušení prací není dostatečným řešením a nápravná opatření by nebyla dostatečně účinná;
- uložení pokuty, která může v případě fyzických osob dosáhnout výše až 100 000 Kč, v případě právnických osob pak až výše 1 000 000 Kč.

U rekonstrukcí objektů realizovaných v rámci OPŽP je žadatel podle aktuálních pravidel (MŽP 2015) povinen přiložit dokument posuzující stavbu z hlediska výskytu obecně i zvláště chráněných synantropních druhů živočichů. Pokud žádost posudek neobsahuje, případně pokud nerespektuje doporučení k ochraně druhů, je vyloučená z financování.

1.4.2. Praktická ochrana

Při provádění rekonstrukcí budov je vhodné nechat průchodné ventilační otvory, případně zanechat dutiny v podstřeší. Pokud tento postup není možný, je žádoucí, aby na budovu byly instalovány rorýsí budky.

Typy rorýsích budek

Dřevěné budky	Pro rodinné, ale i činžovní domy jsou často vhodné klasické dřevěné budky. Jejich výhodou je i to, že se dají kontrolovat a pravidelně čistit (ačkoli to v případě rorýsů není nutné, jsou velmi čistotní). Distribuce např.: www.semenarskyzavod.cz	
Polystyrenové budky	Tvrzený polystyren je materiál běžně používaný při zateplování budov. Již v roce 1995 zjistili němečtí ornitologové, že z něj lze vyrábět i trvanlivé budky, které jsou lehké, dobře tepelně izolují a dají se dobře instalovat na zatepované domy. Zhotovují se v podobě jedno- až pětikomorových budek. Distribuce např.: www.ecoplastics.cz	
Plastové budky	Dalším materiálem, který je na výrobu speciálních rorýsích budek používán, je stříkaný plast. S těmito budkami nemáme dosud mnoho zkušeností, zatím jsou instalovány především na Plzeňsku. Distribuce např.: www.elisplast.cz	
Dřevobetonové budky	Tyto budky jsou vyrobeny ze směsi betonu a dřevěných pilin. Jedná se o materiál velmi pevný, s téměř neomezenou životností. Budky jsou vyráběny v Německu společností Schwegler a jsou především v západní Evropě velmi populární a často používané. Rorýsi je s oblibou využívají. Distribuce např.: www.zelenadomacnost.com	

Hlavní zásady při instalaci budek

Umísťujeme budky dostatečně vysoko, nejméně 4 m nad nejbližší překážkou (střechy, garáže, balkony, koruny stromů nebo keře apod.). Orientace budek je důležitá z hlediska přehřívání, zpravidla neumísťujeme budky na jižní strany nebo na místa, kde by byly celý den vystaveny přímému slunci. Velmi intenzivní noční osvětlení také může ptáky od hnízdění odrazovat. Budky instalujeme raději mezi okna než přímo nad okna (riziko znečištění parapetů).

Pozor!!!: Zkušenosti ukazují, že vletové otvory u budek dřevěných a polystyrenových je třeba zajistit oplechováním tak, aby nemohlo dojít k jejich zvětšení (kavkou, strakapoudem nebo špačkem). Ke zvětšování otvorů dochází v některých lokalitách téměř plošně, takové budky jsou pak většinou obsazené špačky, kteří na rozdíl od rorýsů intenzivně znečišťují fasádu. U budek polystyrenových také dochází k ničení strakapoudy, kdy na stranách budek vyhloubí nové díry a mláďata v budkách predují.

Zásadní také je používat budky s přesně dimenzovaným otvorem tak, aby je neobsazovaly jiné druhy ptáků – pro rorýse by výška vletového otvoru měla činit 30 mm a šířka 70 mm. Nicméně hnízdění menších druhů (vrabci, sýkory) zamezit nejde a ukázalo se, že pro udržení funkčnosti budek je nezbytné jejich čištění (alespoň jedenkrát za dva roky).

Nejúčinnější metodou ochrany rorýsů je nepochybně zmapování všech hnízdišť a jejich následná ochrana. K tomu na našem území slouží databáze www.rorysi.cz, do které je možné zadávat adresy domů s obsazenými hnízdišti. Školy na území ČR mají možnost zapojit se do projektu Rorýsí školy, kdy po prokázané podpoře rorýsů na dané škole žáci a pedagogové obdrží řadu výukových materiálů s ornitologickou tematikou. Jednotlivci dále mají možnost stát se rorýsími přáteli. Na internetu naleznou řadu návodů a nápadů, jak pomoci rorýsům v jejich hnízdním období.

1.5. Osvěta

Jak vyplývá z textu výše, je ochrana rorýse závislá jednak na dobré znalosti hnízdišť, ale také na výchově a osvětě. Vlastní opatření k ochraně rorýsů nejsou zpravidla příliš nákladná, stále se však v praxi setkáváme s odmítavým postojem vlastníků či správců nemovitostí. Toto odmítání plyne velmi často z neopodstatněných obav, a to buď z ptáků samotných, nebo z toho, že orgány ochrany přírody budou omezovat případné opravy apod. Pokud je problém správně vysvětlen, názor se obvykle mění a řešení lze nalézt. Velkou pozornost věnuje výchově a osvětě v této oblasti Česká společnost ornitologická (kampaň "Nebojte se žít s rorýsem v jednom domě i zatepleném"). Bylo by však velmi vhodné tyto aktivity rozvíjet přímo v jednotlivých obcích. Velmi důležité jsou v tomto směru aktivity směřované na mládež, jako je např. udělování titulu "Rorýsí škola" nebo zapojení žáků do projektu "Jaro ožívá", ve kterém první přílety rorýsů (podobně jako vlaštovek, vlh, čápů a kukaček) je možné hlásit prostřednictvím webu na www.springalife.net.

Cíle ochrannářských aktivit by měly směřovat především k tomu, aby lidé sami chtěli být zvířatům na blízku a aby se při rekonstrukcích a stavbě nových domů nevytvářela pro přírodu pouze sterilní místa, ale vznikaly moderní stavby s možnostmi využití i pro volně žijící živočichy.

Obr. 2 a 3: Ukázky opravených nebo nově postavených moderních budov vhodných pro hnízdění rorýsů.

Obr. 4 a 5: Speciální stavby určené přímo pro hnízdění rorýsů.

2. Jiříčka obecná (*Delichon urbica*)

2.1. Rozšíření a početnost v ČR

Jiříčka obecná obývá celou Českou republiku. Vyskytuje se od nížin až po hory a pravidelně zde i hnízdí. Narozdíl od vlaštovky vystupuje jiříčka do vyšších nadmořských výšek. Hnízdní populace v České republice je odhadována v rozmezí 600 000 – 1,2 mil. párů (Šťastný et al. 2006). V posledním desetiletí však dochází ve většině států Evropy k úbytku jiříček o více jak 10 % a výjimkou není ani Česká republika.

Jiříčky se z vesnic čím dál častěji přesouvají do měst a hledají si místa pro svá hnízda většinou na zateplených panelových domech v horních rozích oken. Zde se často setkávají s netolerancí obyvatel a o svá hnízda přicházejí.

2.2. Biologie druhu

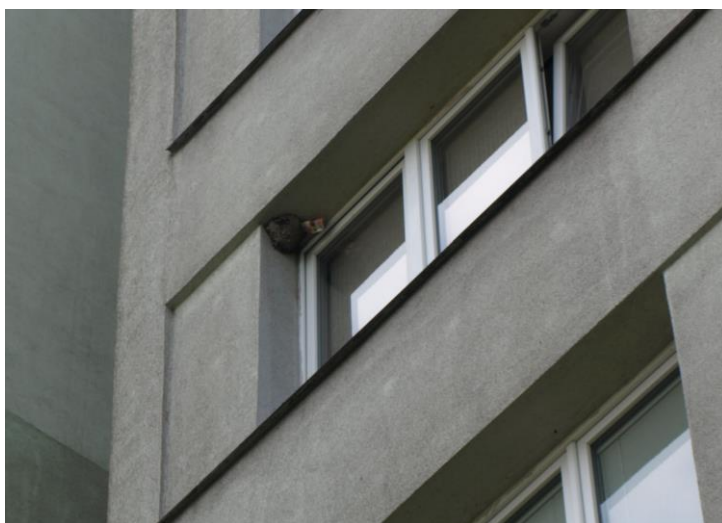

Obr. 6: Hnízdo jiříčky obecné.

Jiříčka obecná hnízdí dvakrát ročně, obvykle od začátku května do konce srpna. Na svá zimoviště odlétá postupně během měsíce září a směřuje do jižní Afriky. Hnízdí v malých i větších koloniích, méně často i jednotlivě na lidských stavbách. Hnízdo je nejčastěji umístěno pod střechou budovy, v horních rozích oken zateplených panelových domů, na balkonech nebo pod mosty, případně jinými konstrukcemi.

2.3. Ohrožení

Jiříčky na našich sídlištích se potýkají s řadou problémů. Jedním z nich je nenasákavá omítka, která způsobuje to, že postavená hnízda nedrží a padají, mnohdy i s celou snůškou. Dalším velmi významným problémem je netolerance obyvatel bytů. Díky možnosti znečištění fasády hnízda nad okny shazují a umisťují zde zábrany proti opětovnému zahnízdění. Účinným řešením v tomto případě je instalace dřevěné podložky pod hnízdo, na které se trus zachytí.

Obr. 7: Uzavření vletového otvoru do hnízda novinami.

Obr. 8: Domy, u kterých se vyskytují kolonie jiříček, mají v oknech často zábrany.

Obr. 9: Dřevěná podložka brání znečištění fasády i oken. Umístění podložky lze provést i v průběhu hnízdění. Není vhodné ji instalovat v místech, kde je pravděpodobné, že na podložku sednou predátoři, např. kočka nebo straka.

2.4. Ochrana

2.4.1. Zákonná ochrana

Jiříčka obecná patří dle zákona o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb.) k obecně chráněným druhům. Jiříčka obecná je v červeném seznamu ptáků ČR vedena jako téměř ohrožený druh (kategorie NT), a to právě kvůli častému ničení a shazování hnízd. Ochranu všech ptáků včetně jejich hnízd upravuje zákon. Shazování hnízd je zakázáno podle zákona č. 114/1992, o ochraně přírody a krajiny, kde se v §5a, odst. 1b uvádí, že je zakázáno „úmyslné poškozování nebo ničení jejich hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd“ a podle §5a, odst. 1a je zakázáno „jejich úmyslné usmrcování nebo odchyt jakýmkoliv způsobem“.

2.4.2. Praktická ochrana

Nejjednodušším způsobem, jak jiříčce pomoci, je nechat ji zahnízdit tam, kde chce, anebo ji pomoci zahnízdit tam, kde hnízdit nemůže. Možný způsob, jak jiříčce pomoci, je nabídnout jí hnízdo umělé. Je to především možnost vhodná pro ty, kterým hnízda na fasádě pod římsou vadí a rádi by jiříčku „přestěhovali“. Jiříčky jsou na svá hnízdiště fixovány, ale bohužel i při menších rekonstrukcích domů (výměna oken, oprava fasády) o ně přicházejí. Nové fasády zpravidla neobsahují tolik cementu a vápna a jiříčkám na nich hnízdo nedrží. Jiříčky k hnízdění vyhledávají hrubší typ omítky. Na hladkých omítkách jim opět hnízdo nedrží. V suchých letních měsících jiříčky jen obtížně shánějí bláto ke stavbě hnízd. Můžeme jim pomoci vytvořením kaluže poblíž hnízdní kolonie.

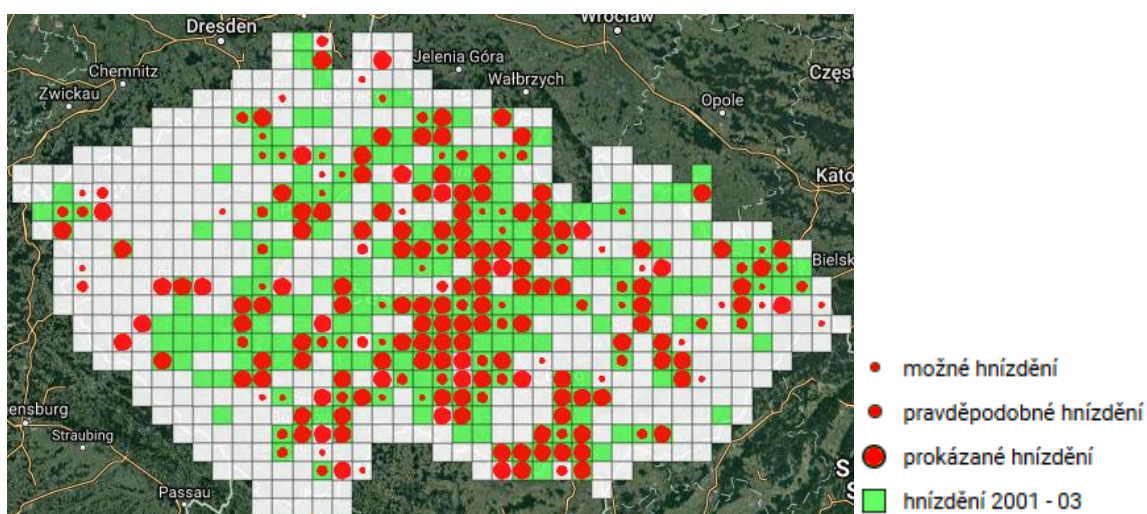

Obr. 10: Jiříčkám v horkých letních dnech chybí bláto, ze kterého staví svá hnízda. Lze jim snadno pomoci vytvořením kaluže poblíž jejich hnízdiště.

3. Kavka obecná (*Coloeus monedula*)

3.1. Rozšíření a početnost v ČR

V České republice se kavka obecná vyskytuje po celý rok a její početnost po výrazném poklesu na přelomu 80. a 90. let 20. století mírně roste. Nejčastěji hnízdí v zastavěných částech měst na budovách, v menším počtu pak v dutinách stromů v parcích a větších zahradách. Vyskytuje se převážně v nižších až středních polohách, ačkoli pozorování z hnízdní doby jsou zaznamenána i z poloh nad 800 m n. m. V ČR byla populace v letech 2001 – 2003 odhadnuta na 10 000 – 20 000 hnízdicích párů (Šťastný et al. 2006). Aktuální informace o jejím rozšíření a početnosti budou k dispozici v Atlase hnízdního rozšíření ptáků ČR 2014 – 2017 (Šťastný et al. in prep.). K dispozici jsou zatím průběžné výsledky (atlas.birds.cz), které ukazují na postupující plošné zmenšování jejího rozšíření v rámci ČR, přičemž hlavním těžištěm jejího hnízdění je Českomoravská vrchovina (obr. 11). V Kraji Vysočina byla početnost v letech 2001 – 2004 odhadována na 2 000 – 4 000 párů (Kunstmüller et Kodet 2005).

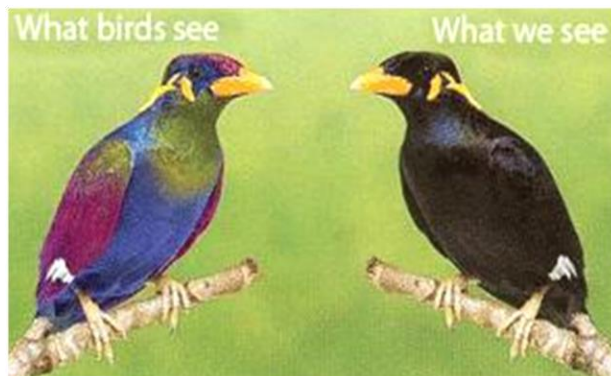
Obr. 11: Hnízdní rozšíření kavky obecné v České republice v letech 2001 – 2003 (zeleně) a průběžné výsledky z mapování v letech 2014 – 2017 (červeně, atlas.birds.cz), které ukazují na výjimečnost Vysočiny v rámci celé ČR.

3.2. Biologie druhu

Kavka obecná je převážně stálá, severní a východní populace jsou více tažné. V současnosti je téměř výhradně synantropním druhem. Původní populace vázané na dutiny stromů ve volné krajině prakticky vymizely. Kromě lidských sídel dnes kavka velmi vzácně hnízdí ještě v biotopech pískovcových skalních měst. Je velmi společenská a většinou se sdružuje v hejnech, která bývají nejpočetnější během zimního období a na společných nocovištích. Často je k vidění i ve společnosti dalších krkavcovitých ptáků, především vran a havranů. Podobně jako její příbuzní patří i kavka mezi nejinteligentnější ptáky.

Je všežravá, přičemž jedna třetina potravy je zpravidla rostlinného a dvě třetiny živočišného původu. Kavky jsou monogamní, páry se přitom vytvářejí většinou na celý život. Na hnízdiště se vracejí již v průběhu února a začátkem března, hnízdění zahajují v dubnu a květnu. Mláďata kavky vyvádějí v průběhu června a starají se o ně oba rodiče. Hnízdí jednou ročně, pro stavbu hnízda si vybírají různé typy dutin na budovách, zříceninách nebo ve starých stromech. Po útlumu lokálních topenišť začaly hojně využívat nefunkční komíny o průměru větším než 15 cm. Ty jsou však v poslední době opětovně využívány pro odtahy plynových kotlů, takže kavky spíše využívají ke hnízdění prostory mezi střešní konstrukcí a římsou budov, podstřeší panelových domů, tam kde to rozměry ventilačních otvorů umožňují. Nově jsou zaznamenávány případy hnízdění v dutinách, vytvořených šplhavci v zateplených stěnách (Vránová 2005). Obsazují rovněž větší typy budek.

Zajímavostí je, že ačkoli nám se kavky i řada dalších krkavcovitých jeví černě, případně černobíle, ostatní ptáci i oni sami se vidí v pestrých barvách (obr. 12). Tetrachromatické vidění ptákům totiž umožňuje vnímat ještě o jeden rozměr barev víc. Lidské oko je oproti ptačímu pouze trichromatické.

Obr. 12: Krkavcovití ptáci jsou ve skutečnosti pestrobarevní, lidské oko to jen není schopné rozlíšit (archives.evergreen.edu).

3.3. Ohrožení

Hnízdění na lidských stavbách přináší zákonitě pro kavku mnohá rizika. Jedním z nich je podobně jako u rorýsů uzavírání dutin při opravách střech a fasád. Dále to mohou být demolice nepoužívaných komínů, zabezpečování budov proti městským holubům, likvidace starých doupných stromů, případně i neobnovování či nevhodné umístění hnízdních budek.

Jelikož kavky můžeme najít hnízdit i v komínech, setkáváme se nezřídka s problémem úmyslného uzavírání hnízdních otvorů majiteli objektu. Jedná se o problém objevující se zejména ve městech s větší kavčí populací (např. Havlíčkův Brod, Svitavy, Pardubice, Žďár

nad Sázavou). Přežití kavek a úspěšné vyvedení jejich mláďat je tedy často závislé na dobré vůli a toleranci majitelů objektů, kde kavky hnízdí. Ačkoli jsou to ptáci velmi přizpůsobiví a vynalézaví, lidé se k nim často chovají lhostejně nebo jim i záměrně ubližují. Širokou veřejností jsou kavky bohužel často vnímány jako černí nevítaní ptáci, kteří obtěžují svým křikem. Lidé si neuvědomují míru jejich ohrožení i fakt, že ve většině měst a vesnic se s kavkou nesetkáme. V těch několika městech, kde se vyskytují jejich kolonie, nejsou dosud obyvatelé dostatečně informováni o stupni ohrožení kavek, a jelikož lokální kolonie jsou často poměrně početné, může se lidem zdát, že ptáci ochranu nepotřebují. Tímto přístupem ovšem může docházet k tomu, že kavky budou i na místech, kde jsou běžné, postupně ubývat.

3.4. Ochrana

3.4.1. Zákonná ochrana

Stejně jako všechny volně žijící druhy ptáků u nás je i kavka obecná chráněna zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 48 tohoto zákona a podle přílohy III vyhlášky č. 395/1992 Sb., je kavka zařazena mezi druhy zvláště chráněné v kategorii silně ohrožený druh. Tito živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích, chráněna jsou jimi užívaná sídla (přirozená i umělá) a jejich biotop. Je zakázáno škodlivě zasahovat do jejich přirozeného vývoje, zejména je rušit, zraňovat nebo usmrcovat, a je také zakázáno ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia. Záměrné uzavírání komínů, opravy budov, případně kácení doupných stromů, kdy kavky přicházejí o hnízdiště, je jednoznačně v rozporu se zákonem. K provádění těchto prací je tedy nutné získat příslušnou výjimku ze zákona č. 114/1992 Sb.

Sankce při nedodržení zákonných předpisů

Situace, kdy dochází zásahem člověka ke ztrátě hnízdišť kavky obecné, řeší Česká inspekce životního prostředí, případně další kompetentní orgány ochrany přírody. Tyto orgány státní správy mohou přijímat předběžná opatření, na základě kterých v rámci naplnění zákona zpravidla:

- nařizují znovu zprůchodnění hnízdních dutin, případně navrhují jiná kompenzační opatření;
- vydávají zákaz rušivé činnosti po dobu hnízdění zvláště chráněného druhu;
- ukládají pokutu, která může v případě fyzických osob dosáhnout výše až 100 000 Kč, v případě právnických osob pak až výše 1 000 000 Kč.

3.4.2. Praktická ochrana

Při opravách a rekonstrukcích budov je třeba postupovat tak, aby nedocházelo k ohrožení hnízdících ptáků ani k zániku užívaných hnízdišť. Důraz je nutné klást na zachování stávajících hnízdních prostor a přístupů do nich, při opravách komínů postupovat tak, aby nefunkční komíny zůstaly podle možností kavkám k dispozici.

S hnízděním kavek v komínech souvisí také riziko zanášení funkčních komínů, které jsou jen dočasně nevyužívané. Optimálním řešením je chránit všechna stávající hnízdiště v nefunkčních komínech, ale naopak funkční komíny by měly být vybavené mřížkou bránicí

zanášení průchodů hnízdním materiálem.

Pro kavky je možné na podporu hnízdění populace vyvěšovat budky. Budky instalujeme minimálně 5 m vysoko v blízkosti kavčí kolonie. Instalují se na stromy, případně na domy. Kavky obsazují budky poměrně ochotně. Z pěti budek vyvěšených v Havlíčkově Brodě byly ještě tentýž rok tři obsazeny. Praxe i z jiných měst potvrzuje oblíbenost budek – v Hradci Králové byla polovina z třiceti budek obsazena (Stojan 2010). Velkým rizikem vyvěšování budek je však systematická predace snůšek či mláďat kunou skalní. Kuny obvykle brzy zjistí, že budky jsou zdrojem potravy a pokud jsou budky přístupné, míra predace je vysoká. To se týká především budek umístěných na stromech, budky umístěné na stěnách budov jsou pro kunu obvykle nepřístupné. Přesun kavčí populace do budek může přinést i další problém. Budky vyžadují údržbu a péči, pokud tato podpora z jakéhokoliv důvodu skončí, ocitne se budková populace v nouzi, protože její hnízdění prostředí během krátké doby zanikne.

Obr. 13: Kavčí budka umístěná na budovu – bez rizika predace kunou skalní.

Ochraně kavek můžeme v obecné rovině pomoci i evidencí obsazených hnízdění, např. zadáním hnízdění do Avifaunistické databáze České společnosti ornitologické (AVIF) na webové adrese www.birds.cz, odkud se data dostanou i do Nálezové databáze ochrany přírody AOPK ČR (NDOP). Tato data jsou k dispozici orgánům ochrany přírody.

4. Metodika terénních prací

Terénní práce byly plánovány od začátku března (v případě kavek) a od začátku května (v případě rorýsů a jiříček) do konce července 2018 s cílem najít co nejvíce hnízdění u sledovaných druhů. Kontroly zpravidla neprobíhaly v poledních hodinách (od 11:00 do 15:00), kdy je aktivita ptáků u všech sledovaných druhů nižší. Kontroly nebyly prováděny za deště, silného větru nebo velmi nízkých teplot.

4.1. Dohledávání rorýsích hnízdění

Při konkrétním dohledávání hnízdění bylo důležité zaměřit se na ptáky létající ve skupinkách poměrně nízko nad zemí, jak s hlasitým hvízdáním naletují k hnízděním dutinám. Při zalétnutí ptáka do dutiny byla budova, na které se dutina nacházela, označena jako obsazené hnízdění. U hnízdění následovalo pozorování minimálně deset minut, aby byl proveden

odhad hnízdících párů, a to podle množství rorýsů nalétávajících na budovu a přímo zalétajících do dutin. Pro kontroly byla vybírána pozorovací místa s dobrým výhledem a při zpozorování rorýsů nalétávajících na budovu došlo k přesunu k danému místu, kde byl proveden podrobnější průzkum. U nízko situovaných dutin bylo možné přítomnost rorýsů zaznamenat i akusticky – hvízdání uvnitř dutiny, případně bylo možné po spuštění nahrávky rorýsích hlasů ptáky v dutině k odpovědi vyprovokovat. Při pozdějším datu kontrol (od 12. července) bylo možné obsazená hnízdiště zaznamenat i na základě trusu mláďat pod dutinou. Terénní data byla porovnávána s daty zadanými v databázi www.rorysi.cz a lokality, které byly v databázi pozitivní (a unikly pozornosti), byly v terénu prověřeny. Zároveň bylo zaznamenáno, jestli se jednalo o známé či nově nalezené hnízdiště.

4.2. Dohledávání jiříččích hnízdišť

Hnízda jiříček se nacházejí na vnější straně budovy a mají miskovitý tvar s jedním vletovým otvorem. Nejčastější umístění hnízd jiříček ve městě je v rozích oken zateplených panelových domů. Hnízda lze snadno dohledávat pomocí dalekohledu. Vodítkem pro dohledávání hnízd je přítomnost jiříček na sídlišti (nebo jiné lokalitě) a někdy lze jako vodítko použít i přítomnost igelitů v rozích oken, sloužících jako zábrany k postavení hnízd. Jiříčky hnízdí koloniálně a zpravidla se na jedné budově nachází několik hnízd. Řada z nich může být také nedostavěná, spadlá nebo úmyslně shozená. V tom případě je v rozích oken viditelný základ hnízda.

4.3. Dohledávání kavčích hnízdišť

Preferovaným typem zástavby pro monitoring byly bytové i nebytové objekty o 2 a více nadzemních podlažích, především starší zástavba se sedlovými nebo valbovými střechami a komíny. V případě panelové zástavby je základním předpokladem přítomnost odvětrávacích otvorů v podstřeší o průměru 10 cm a větším s navazujícími prostornými dutinami v podstřeší, případně zateplené paneláky s dutinami v zateplení vyhloubených šplhavci. Vhodným prostředím jsou rovněž parky se vzrostlými doupnými stromy v blízkosti kavčí kolonie.

Kontrolovány byly všechny budovy s cílem najít obsazená kavčí hnízdiště. Při dohledávání byla zvýšená pozornost věnovaná lokalitám s dřívějším výskytem kavek.

Při dohledávání úkrytů je vhodné sledovat místa s dostatkem travních porostů, kam se kavky sletují ze širšího okolí a sbírají zde potravu a hnízdní materiál. Kavky zpravidla hnízdí relativně blízko. Druhou metodou je sledovat ptáky sedící na komínech nebo na střechách. Je pak nutné počkat několik minut, než ptáci dutinu navštíví. Velmi nápadní jsou ptáci především při obsazování hnízdišť (počátek března) a při krmení mláďat (květen).

U každého hnízdiště všech tří druhů byla zapsána adresa budovy, odhadovaný počet hnízdících párů a pořízena fotodokumentace. Dále byly zaznamenávány doplňující informace, např. jestli je budova před nebo po rekonstrukci, případně jestli dochází k ničení hnízd nebo zabraňování hnízdění.

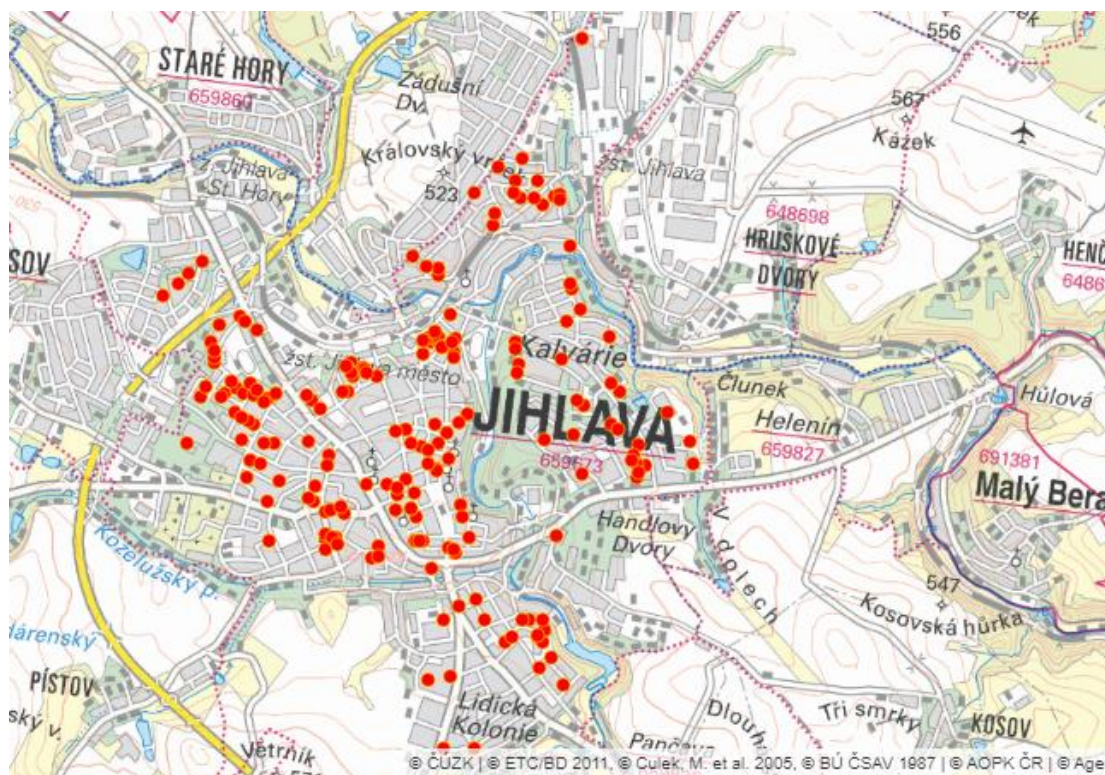
Nalezená hnízdiště byla zanesena do map v prostředí GIS a popsána v tabulce. Všechna hnízdiště byla také zapsána do nálezové databáze NDOP a www.rorysi.cz.

5. Výsledky

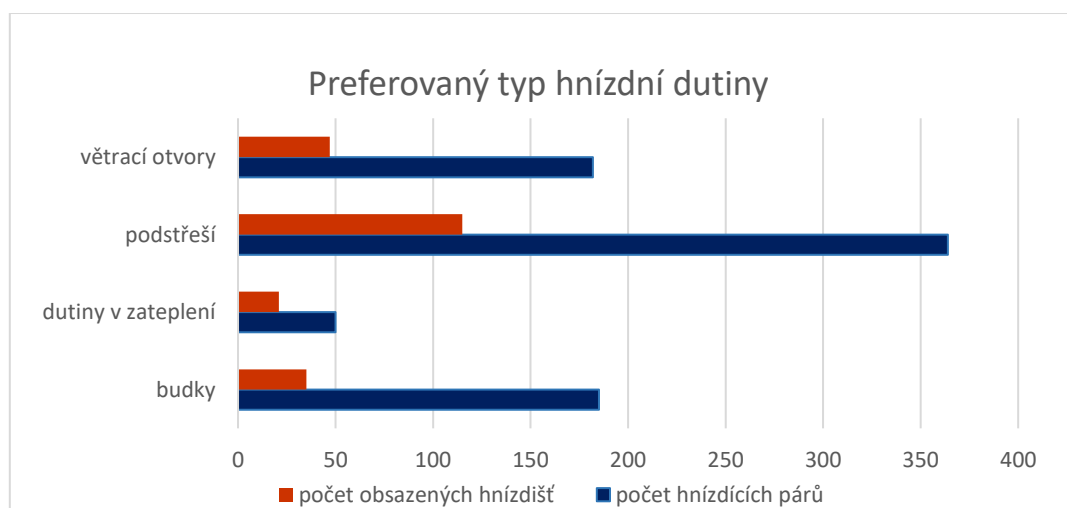
5.1. Rorýsi v Jihlavě

Při inventarizaci hnízdišť v Jihlavě bylo během roku 2019 nalezeno 229 obsazených hnízdišť s celkovým počtem 793 hnízdicích párů (± 70 párů). Hnízdiště jsou zaznamenána v mapě na obr. 14 vygenerované z aplikace NDOP. Seznam hnízdišť s doplňujícími informacemi a fotodokumentací je uveden v příloze 1.

Nejvíce obsazených hnízd bylo zaznamenáno v dutinách v podstřeší budov (364), dalším preferovaným typem hnízdních dutin byly větrací otvory (182) a budky (185). Na řadě míst, v nově opravených panelových domech, hnízdí rorýsi v dutinách v zateplení, které byly vytvořeny strakapoudy (nalezeno 50 hnízd) (graf 1).

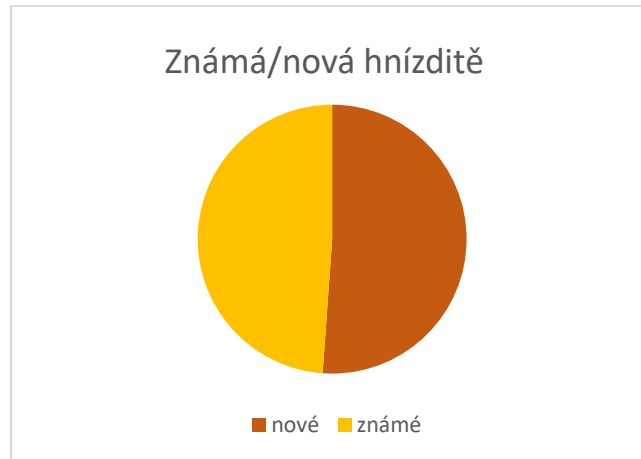

Obr. 14: Mapa dohledaných hnízdišť rorýse obecného v Jihlavě v roce 2019.

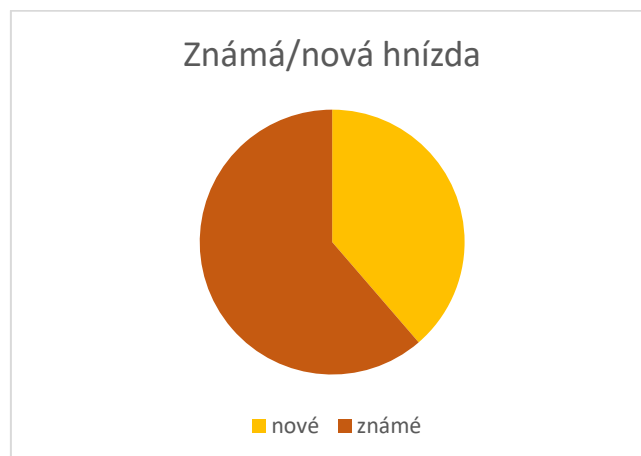

Graf 1: Charakter hnízdní dutiny.

V Jihlavě již v minulosti probíhala řada akcí na podporu rorýsů. Především díky ornitoložce Ivě Šimkové bylo během posledních 15 let dohledáno a zadáno do databáze www.rorysi.cz na území města Jihlavy 314 hnízdišť (řada z nich již aktuálně není funkčních). Při inventarizaci v roce 2019 bylo potvrzeno 108 obsazených známých hnízdišť a bylo dohledáno 118 nových (graf 2). Jelikož většina velkých hnízdišť byla již známa, celkový počet hnízdicích párů, které byly v minulosti zaznamenány, byl vyšší (471), než počet nově objevených (297) (graf 3).

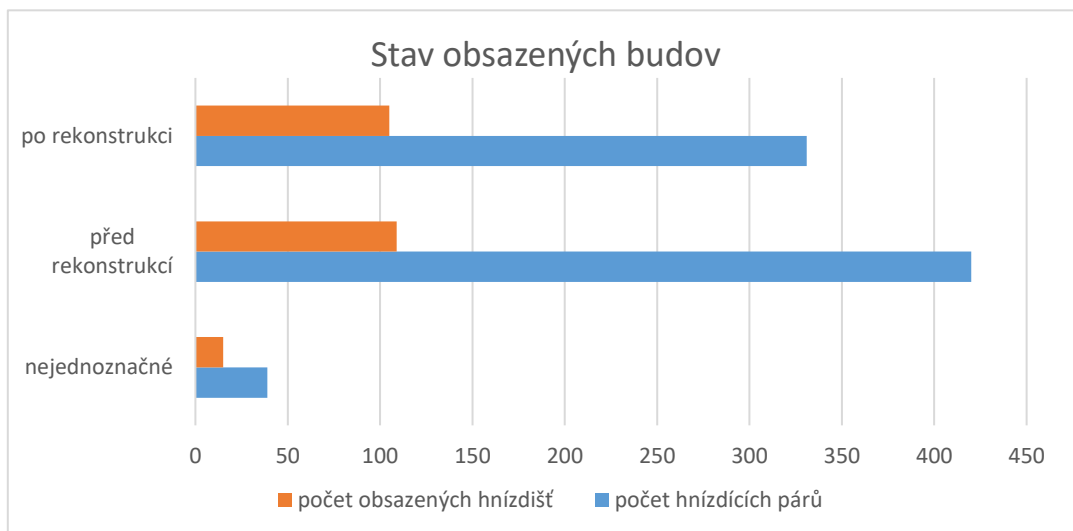

Graf 2: Počet známých a nově dohledaných hnízdišť (budovy s minimálně jedním rorýsím hnízdem).

Graf 3: Počet známých a nově dohledaných hnízdicích párů.

Více než polovina hnízdišť se nacházela na starších budovách před rekonstrukcí, konkrétně v 109 případech. Na 105 hnízdištích rekonstrukce v nedávné době proběhla – na většině z nich byly buď instalovány budky, nebo byly ponechány otevřené větrací otvory.

Graf 4: Počet hnízdišť a hnízdicích párů ve strších nebo nově zrekonstruovaných budovách.

Často instalovanou hnízdní náhradou v Jihlavě byly sešikmené trubky v místě větracích otvorů. Tento typ hnízdišť však byl rorýsi poměrně málo využíván. Hnízdění v tomto typu bylo zaznamenáno pouze na dvou budovách

Obr. 15: Vletový otvor ve tvaru sešikmené trubky byl rorýsy využíván jen ojedinele.

Další akce spojené s ochranou rorýsů v Jihavě

Při kontrolách rorýsích hnízdišť byly v budce na budově 2420/80 v ulici Jiráskova nalezeni dva rorýsi zavěšení ve vletovém otvoru. Hnízdní budka byla pravděpodobně dříve využívána vrabci, kteří si jako hnízdní materiál nanosili provázky. Rorýsům se provázky namotaly na nohy a ptáci zůstali vyset ve vletovém otvoru. Jelikož byli ptáci živí, rozhodli jsme rychle jednat a zavolali hasiče, ti pomocí plošiny ptáky zachránili. Akce jen potvrdila, že je nutné instalované budky pravidelně čistit.

Obr. 16: Záchranná akce páru rorýsů zamotaných v provazech ve vletovém otvoru budky.

Začátkem července proběhla kontrola rorýsích budek na ZŠ Jungmannově 5. Akce byla spojená s kroužkováním mláďat. V budkách, kde byly menší snůšky, byla přikládána osiřelá mláďata ze záchranné stanice Pavlov. Celkem bylo okroužkováno deset mláďat plus tři ze záchranné stanice, která byla přiložena do hnízd.

Obr. 17: Kontrola a kroužkování rorýsích mláďat v budkách na budově ZŠ Jungmannova a přiložení mláďat ze záchranné stanice Pavlov.

Obr. 18: Materiál v hnízdní budce: Ve všech šesti kontrolovaných budkách byly kusy igelitů. Rorýsi je sbírají, jelikož si je pravděpodobně pletou s potravou (poletujícím hmyzem).

Obr. 19: Kontrola a čištění rorýsích budek z plošiny v r. 2019 proběhlo na třech místech.

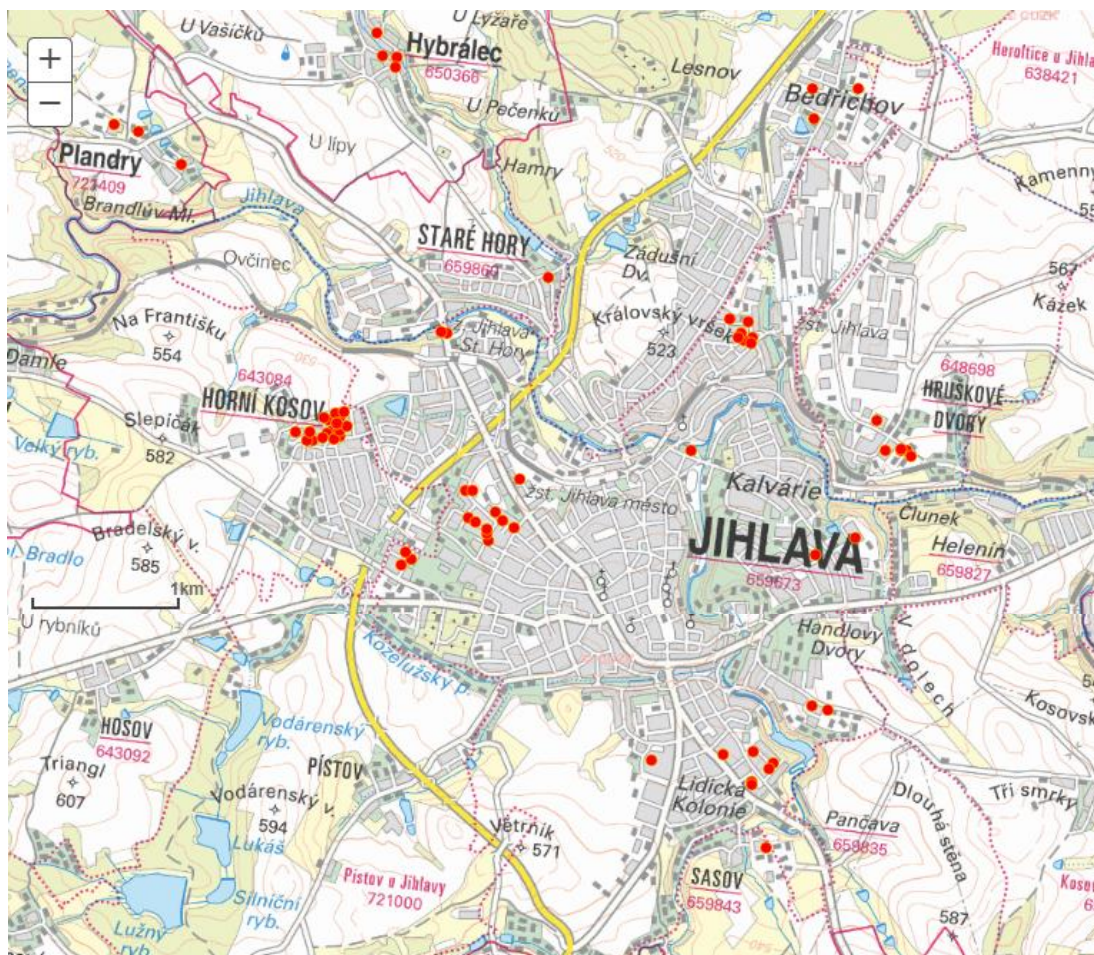
Během kontrol bylo také zjištěno záměrné uzavření hnízdních otvorů v instalovaných budkách v ulici Zahradní 3512/12. Otvory byly slepé, pouze natřené černou barvou. Rorýsi se v okolí vyskytovali, ale hnízdit v budkách nemohli. Při rekonstrukci prováděné v roce 2017 byla nařízena instalace rorýsích budek na budovu jako náhrada za zničená hnízdiště. Budky však byly zaslepeny. Situace byla zdokumentována a předána České inspekci životního prostředí. Inspekce situaci prošetřila a následně bytovému družstvu nařídila budky zpřístupnit.

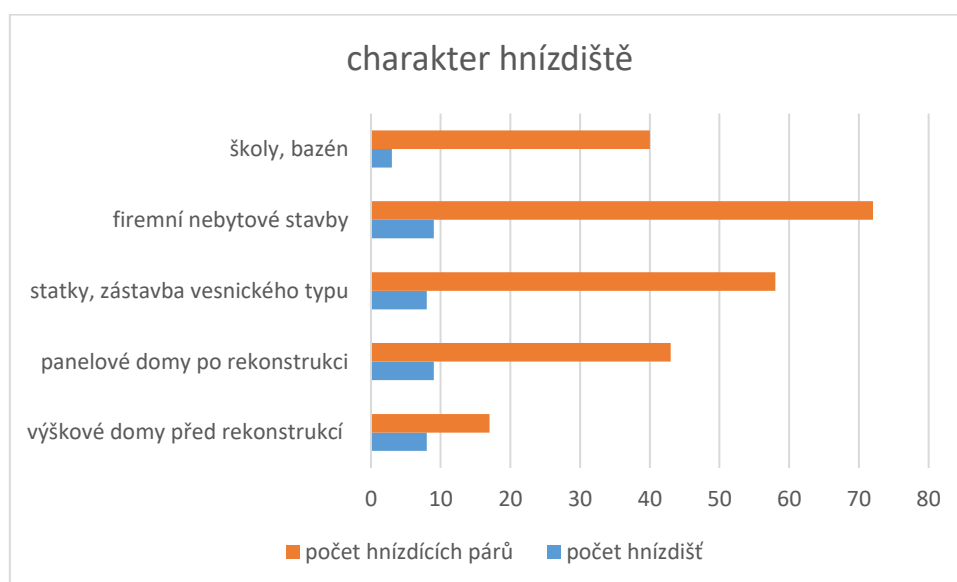
Obr. 20: Budky v ulici Zahradní s uzavřenými vletovými otvory, které jsou pouze namalované černou barvou.

5.2. Jiříčky v Jihlavě

Během inventarizace bylo nalezeno 78 hnízdišť jiříček s celkovým počtem cca 391 hnízdicích párů. Největší část populace přibližně 72 párů se nacházela na firemních nebytových objektech. Dalším významným typem hnízdiště byly statky a starší vesnická zástavba přibližně 58 párů. Na těchto dvou typech hnízdišť nebylo během studie zaznamenáno ničení hnízd ani znemožňování hnízdění. Nejvíce konfliktních situací bylo zaznamenáno na nově zrekonstruovaných bytových domech. Tento typ hnízdiště byl jiříčkami také hojně využíván, dohledáno bylo cca 43 hnízdicích párů. Oproti rorýsům jiříčky málo využívaly starší výškové domy (graf. 5). Mapa obsazených hnízdišť vygenerovaná z aplikace NDOP je na obr. 21. Seznam a popis konkrétních hnízdišť s fotodokumentací je v příloze č. 2.

Obr. 21: Mapa dohledaných hnízdišť jiříčky obecné v Jihlavě v roce 2019.

Graf 5: Typy jiříčích hnízdišť.

Místa pod obsazenými hnízdy bývají především ke konci hnízdění znečištěna. Kvůli tomu se jiříčky dostávají do přímého konfliktu s člověkem. V Jihlavě bylo zjištěno mnoho typů zábran proti zahnízdění jiříček. Všechny byly instalovány na nově zrekonstruovaných bytových domech (obr. 22-34). Je obtížné zjistit, jestli v některých případech nedocházelo před instalací zábran i k ničení hnízd se snůškami.

Obr. 22-29: Zábryny proti hnízdění jiříček.

Obr. 30-34: Zábrany proti hnízdění jirůček.

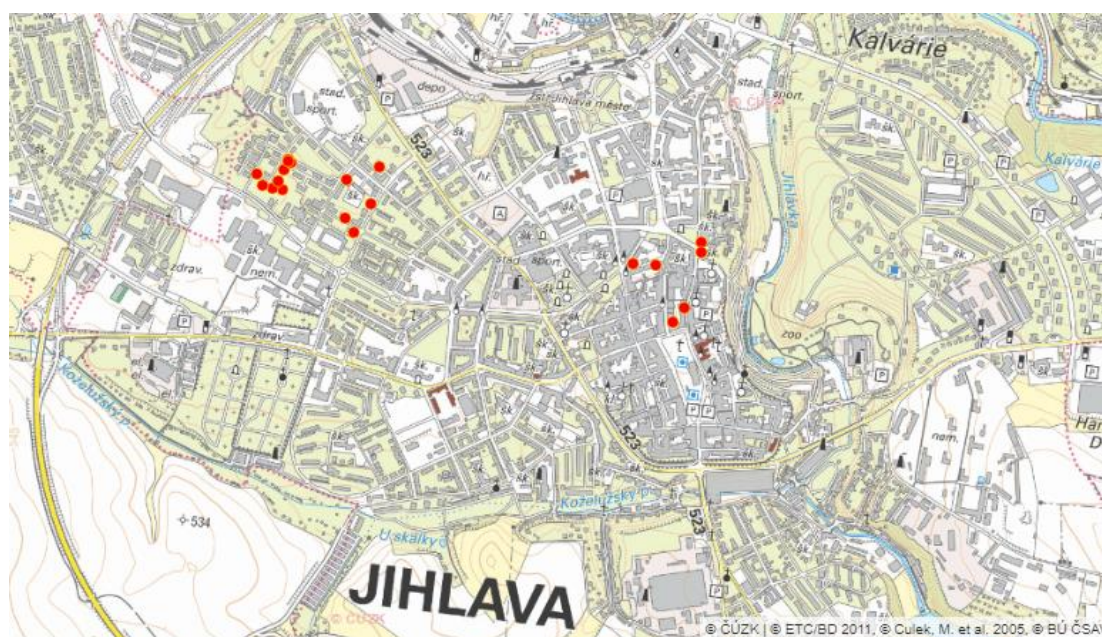
Studie se přímo nevěnovala výskytu vlaštovky obecné, která využívá k hnízdění především vesnickou zástavbu. Během inventarizace bylo zaznamenáno neobvyklé hnízdění v garážích, a to na dvou různých lokalitách (5-8 párů). Podobný typ hnízdění byl objeven i v Havlíčkově Brodě, kde majitelé garáží usilovali o vyhnání vlaštovek a uzavírali vletové otvory během probíhajícího hnízdění.

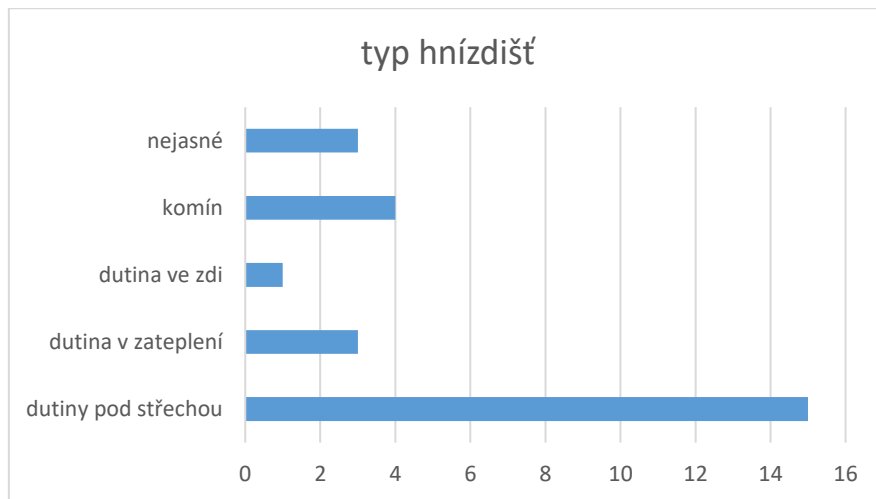
Obr. 35: Hnízdiště vlaštovky obecné v Jihlavě.

5.3. Kavky v Jihlavě

Během inventarizace hnízdišť kavky obecné v Jihlavě bylo dohledáno 29 hnízd na 23 budovách. Populace kavek v Jihlavě se pohybuje okolo 100 jedinců. Pravděpodobně díky tomu, že populace není ve městě vysoká, nedochází k častým konfliktům s lidmi a hnízdiště nejsou úmyslně ničena. Nejčastějším typem hnízdišť byly dutiny pod střechou. Mapa s vyznačenými hnízdišti je na obr. 36.

Obr. 36: Mapa dohledaných hnízdišť kavky obecné v Jihlavě v roce 2019.

Graf 6: Typ hnízdišť kavek v Jihlavě (počty hnízdicích párů).

Graf 7: Stav budov, na kterých kavky hnízdí.

Kavky ke svému hnízdění využívaly ve většině případů starší budovy před rekonstrukcí. Podrobný popis hnízdišť s fotodokumentací je uveden v příloze č. 3.

V blízkosti kolonie u nemocnice byly kontrolovány kavčí budky. Ani v jedné budce kavky nehnízdí. Budky jsou snadno přístupné a je možné, že byly navštěvovány kunou skalní. Pro podporu kavčí populace ve městě by bylo vhodné instalovat budky spíše na budovy do míst, kam se kuna nemůže dostat.

Nocování během zimních měsíců probíhá na Masarykově náměstí především na kostele sv. Ignáce. Počet nocujících ptáků je do 100 jedinců.

6. Diskuze a závěr

V roce 2019 bylo během inventarizace dohledáno 793 obsazených hnízdních dutin **rorýse obecného**, přičemž nejfrekventovanějším typem hnízdiště rorýsů byly dutiny v podstřeší. Město Jihlava je specifické tím, že ochrana rorýsů je zde oproti jiným městům na velmi dobré úrovni. Především díky Ivě Šimkové a místnímu Odboru životního prostředí se povedlo velkou část původních hnízdišť během zateplování zachovat. V Jihlavě tedy nastala oproti jiným městům neobvyklá situace, kdy rorýsi mají možnost výběru hnízdních dutin a některé vhodné dutiny zůstávají neobsazené.

Rorýs obecný je druh, který nepřichází do přímého konfliktu s lidmi. Zůstává u nás jen tři měsíce v roce a většinu času tráví ve vzduchu. Při jeho ochraně je především nutné zaměřit se na prevenci neúmyslného zničení hnízdišť během rekonstrukcí. Během studie se povedlo zaznamenat převážnou většinu rorýsích hnízdišť. Neznamená to však, že budovy, které nejsou uvedeny v seznamu, je možné bez kontroly zateplovat. Dalšími zvláště chráněnými synantropními druhy, které osidlují s oblibou panelové domy, jsou netopýři. Jejich přítomnost se v rámci studie neprověřovala a lze předpokládat, že ve štěrbinách nebo větracích otvorech nezateplených panelových domů se mohou vyskytovat jejich kolonie. Před plánovanými rekonstrukcemi je tedy nutné provést biologický průzkum (ve večerních hodinách s bat detektorem), aby nemohlo dojít k nenávratnému uzavření kolonie.

Obr. 37: Nezateplené panelové domy mohou být útočištěm netopýřů. Modré šipky ukazují možné úkryty: mezi panely, v dutinách kolem balkónů, ve větracích otvorech.

Dalším sledovaným druhem byla **jiříčka obecná**, jejíž hnízdní populace ve městě je přibližně 391 párů s tím, že jednotlivá hnízda v přilehlých vesnicích mohla uniknout pozornosti. Výskyt jiříček byl prokázán na 78 objektech. Největší část populace přibližně 72 párů se nacházela na firemních nebytových objektech. Jiříčky hnízdící v Jihlavě na bytových domech preferují především ty nově zateplené nebo nově postavené. Hnízdí zde v rozích oken, případně pod balkonovou střechou. Díky trusu, který se hromadí pod hnízdy, jsou ptáci vyháněni a na místa původních hnízd jsou instalovány zábrany. Pro ochranu jiříček v těchto lokalitách je nutné poskytovat obyvatelům informace o nezákonném počínání v případě shazování hnízd se snůškami, informovat je o možnosti instalace dřevěných podložek k zabránění znečištění, vyvěšovat plakáty nebo pořádat besedy. Jelikož ale řada aktivit již byla realizována, je zřejmé, že se chování obyvatel mění jen velice těžko. Pro ochranu jiříček je neméně důležité zaměřit se také na budovy firemní a nebytové, kde hnízdí největší část jihlavských jiříček. Při rekonstrukcích v těchto několika (osmi) areálech by mohlo dojít k zničení většího množství hnízd. Při rekonstrukcích budov s hnízdy jiříček se obecně nedoporučuje používání silikonových omyvatelných barev, hnízda nalepená na takové fasádě nedrží a padají, někdy i s celou snůškou. Vhodná barva je třeba vápenná, jiříčky také preferují drsnější typ omítky. Vhodnou příležitostí k ochraně jiříček jsou také školy (případně budova bazénu). Ochranné aktivity je zde možné spojit i s ekologickou výchovou žáků. Pro jiříčky zde žáci třeba mohou koncem června připravit kaluž s blátem a pozorovat, jak ptáci využívají tento materiál ke stavbě hnízd. Na podporu hnízdní populace jiříček je možné instalovat i náhradní hnízda z dřevobetonu nebo pálené směsi. Je vhodné je umísťovat do blízkosti stávajících hnízdicích kolonií.

V Jihlavě bylo dohledno 29 hnízdicích párů **kavky obecné** na 23 budovách. Nejvíce využívaným typem hnízdiště byly dutiny v podstřeší. Kavky častěji využívaly k hnízdění starší budovy před rekonstrukcí. Během oprav v místech hnízdiště je tedy nutné zajistit, aby prostory v podstřeší nadále zůstávaly kavkám přístupné, případně na budovy instalovat budky. Oproti situaci v Havlíčkově Brodě, kde kavky hnízdí v 95 % v komíně, nejsou jihlavské kavky zvyklé využívat hromadně komíny jako svá hnízdiště a preferují spíše dutiny v podstřeší. Typ hnízdění je u kavek tradice předávaná z generace na generaci. Je možné, že se během let bude postupně měnit například s přibývajícím jedinci z početné populace z Havlíčkova Brodu nebo s vyšší úspěšností vyvádění mláďat v jiném typu hnízdiště. Některé páry se rychle adaptovaly na změnu nabídky hnízdních možností a zahnízdlily v dutinách v zateplení. Je to jev, který se objevuje i v řadě jiných měst (Vránová 2005, Hulvová 2018). V Jihlavě takto hnízdí 3 páry kavek. Kavky, ačkoli jsou zákonem chráněny, jsou veřejností vnímány podobně jako městští holubi za nežádoucí ptáky (jihlava.idnes.cz). Jelikož ale populace kavek v Jihlavě je relativně nízká, významnější konflikty, např. ničení a uzavírání hnízdních otvorů, nebylo během studie zaznamenáno.

7. Literatura

- Hudec K. et Šťastný K. (ed), 2005: Fauna ČR. Ptáci 2/II. – 2. vydání, Academia, Praha.
- Hlaváčová P., 2012: Habitatové preference a hnízdní hustota rorýse obecného (*Apus apus*) v aglomeraci Havlíčkův Brod. – *Sylvia* 48: 102-108.
- Hulvová P., 2018: Populace kavky obecné (*Coloeus monedula*) v aglomeraci Havlíčkův Brod. – Ms., depon in: Městský úřad Havlíčkův Brod: 1-34.
- Hulvová P., 2018: Hnízdní populace rorýse obecného (*Apus apus*) v aglomeraci Havlíčkův Brod. – Ms., depon in: Městský úřad Havlíčkův Brod: 1-42.
- Kunstmüller I. et Kodet V., 2005: Ptáci Českomoravské vrchoviny. Historie a současnost hnízdního rozšíření v Kraji Vysočina. – ČSOP Jihlava et Muzeum Vysočiny Jihlava: 1-220.
- Pelc F., 2010: Metodický pokyn sekce ochrany přírody a krajiny Ministerstva životního prostředí k postupu orgánů ochrany přírody při zajišťování ochrany hnízdní populace rorýse obecného (*Apus apus*) podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. – *Věstník Ministerstva životního prostředí* 19: 1-6.
- Schröpfer L., 2008: Rorýs obecný *Apus apus*. – In: Cepák J., Klvaňa P., Škopek J., Schröpfer L., Jelínek M., Hořák D., Formánek J. et Zárybnický J. (ed): Atlas migrace ptáků České a Slovenské republiky. – Aventinum, Praha: 251-253.
- Stojan D., 2010: Kavka obecná v Hradci Králové. – Východočeská pobočka ČSO, online: www.vcpcso.cz/kavka-obecna-v-hradci-kralove/.
- Šťastný K., Bejček V. et Hudec K., 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001 – 2003. – Aventinum, Praha: 1-464.
- Viktora L., Nová P. et Bartonička T., 2008: Ochrana rorýsů a netopýrů při rekonstrukcích budov. – ČSO, AOPK ČR et ČESON, Praha.
- Viktora L., 2019a: Metodika registrace hnízd jiříčky obecné (*Delichon urbicum*). – Česká společnost ornitologická, Praha, online: <http://bigfiles.birdlife.cz/RG/MethodikaJIRICKA.pdf>, cit. prosinec 2019
- Viktora L., 2019b: Metodika registrace hnízd rorýse obecného (*Apus apus*). – Česká společnost ornitologická, Praha, online: <http://bigfiles.birdlife.cz/RG/MethodikaRORYS.pdf>, cit. prosinec 2019.
- Vránová S., 2005: Hnízdění kavky obecné (*Coloeus monedula*) a dalších druhů ptáků v polystyrénových obkladech domů. – *Vč.sb.přír.*, Práce a studie, 12: 173-175.
- MŽP, 2015: Metodika posuzování staveb z hlediska výskytu obecně a zvláště chráněných synantropních druhů živočichů. – Ministerstvo životního prostředí, Praha, online: <http://www.opzp.cz/dokumenty/276-metodika-posuzovani-staveb-z-hlediska-vyskytu-o?verze=1>, cit. prosinec 2017.
- <http://dazdovniky.vtaky.sk/sk/projekt-life>, cit. prosinec 2019
- https://jihlava.idnes.cz/holubi-a-kavky-obtezuji-obyvatele-havlickova-brodu-fxa-jihlava-zpravy.aspx?c=A161130_2289492_jihlava-zpravy_mv, cit. prosinec 2019
- www.rorysi.cz, cit. prosinec 2019
- www.rorysi.cz/rorysi/pratele_rorysu/, cit. prosinec 2019
- www.springalife.net, cit. prosinec 2019
- www.ndop.nature.cz, cit. prosinec 2019

8. Přílohy

Příloha 1: Hnízdiště rorýse obecného v Jihlavě v roce 2019

Petra Hulvová (PH) & Iva Šimková (IŠ)

Č.	Adresa	Počet párů	Zná-mé / Nové	Hnízdiště	Před / Po rekon.	Autor	foto
1	5. května 3311/4 Zdravotní středisko	1-3	N	Podstřeší	Před	IŠ	
2	8. března 4812/2a	4-6	N	Podstřeší	Po	IŠ	
3	Alšova 2560/8, 2561/10, 2562/12	3-5	Z	Podstřeší	Před	IŠ	
4	Benešova 1228/7	2	N	Podstřeší	Před	PH	
5	Benešova 1257/11	1	N	Podstřeší	Před	PH	

6	Benešova 1257/11	1	N	Podstřeší, poštolky	Po	PH	
7	Bezručova 1593/8, 1594/4, 1596/2	4-5	Z	Podstřeší	před	PH	
8	Bratří Čapků 2432/23, 2433/25, 2434/24, 2435/28 (4 budovy)	12	Z	Podstřeší	Před	PH	

9	Brněnská 20/29	3	Z	Podstřeší	Před	PH	
10	Brněnská 50/11	2	Z	Podstřeší	Před	PH	
11	Brněnská 455/54 PN Jihlava	15	Z	Větrací otvory, podstřeší, budky	Před i po	PH	
12	Březinova 3631/1	3	Z	Větrací otvory	Před	PH	

13	Březinova 3632/3	6	Z	Budky	Po	PH	
14	Březinova 3634/7	1	Z	Větrací otvory	Po	PH	
15	Březinova 3635/9	1	Z	Větrací otvory	Po	PH	
16	Březinova 3636/11	2	N	Větrací otvory	Po	PH	
17	Březinova 3643/6	2	Z	Větrací otvory	Po	PH	

18	Březinova 3646/12	2	Z	Větrací otvory	Po	PH	
19	Březinova 3659/31	4		Větrací otvory	Před	PH	
20	Březinova 3674/45	3	N	Šikmé větrací otvory	Po	PH	
21	Březinova 3675/46	2	N	Šikmé větrací otvory	po	PH	
22	Březinova 3992/107	1	N	Dutina v zateplení		PH	

23	Březinova 3997/112	4	N	Budky	Po	PH	
24	Březinova 4043/115	1	N	Dutina v zateplení	Po	PH	
25	Březinova 4044/116	3	N	Dutina v zateplení, všude	Po	PH	
26	Březinova 4054/126	1	N	1 dutina v zateplení	Po	PH	
27	Březinova 4248/62 Albert	4-6	Z	Budky, větráky	Po	PH, IŠ	

28	Čajkovského 640/44	2	N	Podstřeší	Po	PH	
29	Čajkovského 649/48	2	Z	Podstřeší	Před	PH	
30	Čajkovského 4484/41	2	Z	Podstřeší	Po	PH	
31	Demlova 3601/21	1	N	Dutina v zateplení	Po	PH	

32	Demlova 4765/34 ZŠ Otakara Březiny	16	Z	Budky	Po	PH	
33	Demlova 5695/29a	4-6	Z	Budky, náhradní hnízdíště za původní na místě bývalé kotelny	po	IŠ	
34	Dominikánská 1352/4	1	N	Podstřeší	Před	PH	
35	Dr. Jiřího Procházky 2611/12	4	Z	Podstřeší, dutina v zateplení	Před	PH	

36	Dvořákova 1670/12 Grafická škola	1-2	N	Podstřeší	Po	PH	
37	Erbenova 2118/7	4	?	Budky, některé rozbité, dutiny v podstřeší	Po	PH	
38	Erbenova 2598/35	5	N	Podstřeší	Před	PH	
39	Erbenova 2604/43	8	Z	Podstřeší	Před	PH	

40	Erbenova 2630/46	2-3	Z	Podstřeší	Před	PH	
41	Erbenova 2630/48	3	Z	Podstřeší	Před	PH	
42	Erbenova 2637/58	2	Z	Podstřeší	Před	PH	
43	Evžena Rošického 2591/2 Základní škola	2	N	Podstřeší	Po	PH	
44	Evžena Rošického 2657/1, 4803/3	8	Z	Podstřeší	Před	PH	

45	Evžena Rošického 2658/5, 2658/7	8	Z	Podstřeší	Po	PH	
46	Evžena Rošického 2659/9, 2659/11	2	Z	Dutina v zateplení a v podstřeší	Před	PH	
47	Evžena Rošického 2677/21	6	N	Podstřeší	Před	PH	
48	Evžena Rošického 2678/19	6	N	Pod střechou	Před	PH	
49	Evžena Rošického 2679/17	6	N	Podstřeší	Před	PH	

50	Farní 73/5	1	N	Podstřeší	Po	PH	
51	Fibichova 896/85	2	N	Podstřeší	Před	PH	
52	Fritzova 1472/15	2?	?	Budky	Po	PH	
53	Fritzova 2429/32	6	Z	Budky	Po	PH	
54	Hálkova 2917/42 Střední uměleckoprůmyslová škola Jihlava-Helenín	6-8	Z		Před	IŠ	

55	Hamerníkova 2525/21, 2525/23, 2525/25	7	N	Podstřeší	Po	PH	
56	Hamerníkova 2607/8, 2607/10	10	Z	Podstřeší	Před	PH	
57	Hany Kvapilové 4396/37	6	Z	Budky	Po	PH	
58	Havlíčkova 1417/40, 1419/36, 5622/34 5624/32 Stříbrné Terasy	7	?	Budky	Po	PH	

59	Havlíčková 206/58	2	N	podstřeší	Po	PH	
60	Havlíčková 2332/101	1-3	Z	Podstřeší ze dvora	Před	IŠ	
61	Havlíčková 4481/44	2	Z	Větrací otvory	Před	PH	
62	Havlíčková 5457/64 + další budovy	5	Z	Budky a podstřeší	Po	PH	

63	Helenínská 1152/28	2-3	Z	Podstřeší	Před	IŠ	
64	Hluboká 84/20	2	Z	Podstřeší	Po	PH	
65	Holíková 3813/29	1	N	Větrací otvory	Po	PH	
66	Holíková 3837/81, 3838/83	2	N	Větrací otvory	Po	PH	
67	Hruškové Dvory 3 Agrostav	5-8	N	Podstřeší	?	IŠ	

68	Jana Masaryka - vnitroblok	3-6	Z	Kvůli nepřístupnosti nedohledáno	?	PH	
69	Jana Masaryka 1602/34	2	Z	Podstřeší	Před	PH	
70	Jiráskova 2420/80	5	Z	Budky	Po	PH	
71	Jiráskova 2582/121	4-5	Z	Podstřeší	Před	PH	
72	Jiráskova 2631/123	4-5	Z	Podstřeší	Před	PH	

73	Jiřího z Poděbrad 2304/12	1-2	N	Podstřeší, zezadu	Po	IŠ	
74	Jiřího z Poděbrad 2718/7, 2719/9	5-7	Z	Podstřeší	Po	IŠ	
75	Jiřího z Poděbrad 2809/5	10-15	Z	Větrací otvory	Před	IŠ	
76	Jungmannova 4437/5 Základní škola	14-22	Z	Dřevěné otevírací a polystyrenové budky, náhrada za původní hnízdíště pod střechou	Po	IŠ	
77	Kainarova 4361/1, 4362/3, 4363/5	10	Z	Větrací otvory	Před	PH	

78	Kapitána Jaroše 3707/7	2	N	Větrací otvory	Před	PH	
79	Kapitána Jaroše 3725/12, 3907/22	2	N	Větrací otvory	Před	PH	
80	Kapitána Jaroše 3907/22	1-2	N	Větrací otvory	Před	PH	
81	Karolíny Světlé 1542/4, 1543/15, 1544/13	2	Z	Podstřeší	Po	PH	
82	Karolíny Světlé 1546/22, 1547/11	4-5	Z	Podstřeší	Po	PH	

83	Kollárova 2340/14	2-3	N	Podstřeší, zepředu	Před	IŠ	
84	Kollárova 2706/40	1	N	Ve větracích otvorech do spíží	Před	IŠ	
85	Kollárova 2713/30 Základní škola	4-7	Z	Polystyrenové budky	Po	IŠ	
86	Kollárova 5481/1a	2	N	Dvojbudka	Po	IŠ	
87	Komenského 1350/20	1	N	Větrací otvory	Před	PH	

88	Komenského 1361/30	4	Z	Podstřeší	Před	PH	
89	Kosmákova 1047/27	2	N	Podstřeší	Po	PH	
90	Kosmákova 1049/35	2	N	Podstřeší	Po	PH	

91	Kosmákova 1067/19	2	N	Podstřeší	Po	PH	
92	Kosmákova 1141/30	1	N	Podstřeší	Před	PH	
93	Kosovská 4027/12, 4028/14	4	N	Větrací otvory	Před	PH	
94	Královský vršek 3529/10, 3530/12, 3531/14	3-6	Z	Polystyrenová budka	Po	IŠ	

95	Královský vršek 3534/20	2-4	Z	Polystyrenové budky	Po	IŠ	
96	Královský vršek 3538/28	2-4	Z	Polystyrenové budky	Po	IŠ	
97	Královský vršek 4652/66	8-12	Z	Polystyrenové budky	Po	IŠ	
98	Křivá 1670/12	1	N	Podstřeší	Po	PH	

99	Křížová 1342/9	1	N	Podstřeší	Před	PH	
100	Křížová 1351/17	4		Pod střechou	Po	PH	
	Ladova 2606/13	4	N	Budky, dutiny v zateplení a v podstřeší, špačci	Před	PH	
102	Ladova 2617/8, 2617/10	1	N	Podstřeší	před	PH	

103	Erbenova 2651/50	4	N	Budky, hnízdi špačci, některé budky poškozeny	Po	PH	
104	Leoše Janáčka 2523/11, 2523/13, 2523/15	3	N	Podstřeší	Po	PH	
105	Leoše Janáčka 2587/52, 2587/54	6	Z	Podstřeší	Před	PH	
106	Leoše Janáčka 2589/56	2	N	Podstřeší	Před	PH	

107	Mahlerova 2083/19	1	N	Podstřeší	Před	PH	
108	Mahlerova 2089/27	1	Z	Podstřeší	Před	PH	
109	Majakovského 1436/3	3	Z	Podstřeší	Před	PH	
110	Majakovského 2585/4	5	N	Podstřeší	Před	PH	

111	Matky Boží 1239/14	2	N	Podstřeší	Před	PH	
112	Mošnova 714/17	1	N	Podstřeší	Po	PH	
113	Mrštkova 1176/1	2	N	Podstřeší	Před	PH	
114	Na Kopci 4187/6, 4188/7	2	Z	Větrací otvory	Před	PH	

115	Na Kopci 4201/20	3	Z	Budky – včelí roj	Po	PH	
116	Na Růžku, rozvodna el. TS 600955	1-3	Z	Větrací otvory	?	IŠ	
117	Na Vyhliďce 2325/14	2-4	Z	Podstřeší	?	IŠ	
118	Na Vyhliďce 2326/12	1	N	Za plechem u opravené střechy	Po	IŠ	

119	Na Vyhliďce 2801/21	1	Z	Za větracími mřížkami nad schodištěm	Před	IŠ	
120	Na Stoupách 144/3 Základní a mateřská škola	2	N	Podstřeší	Po	PH	
121	Nad Plovárnou 3735/7	1	Z	Dutina v zateplení	Po	PH	
122	Nad Plovárnou 3767/8	1	N	Dutina v zateplení	Po	PH	

123	Nad Plovárnou 4171/18	2	N	Větrací otvory	Před	PH	
124	Nad Plovárnou 4494/5 Základní a mateřská škola	8	N	Budky	Po	PH	
125	Náměstí Svobody 127/1	2	N	Podstřeší, z druhé strany budovy hnízdí kavky	Po	PH	
126	Náměstí Svobody 1373/11, 1375/10, 1376/9	4	Z	Podstřeší	Před	PH	
127	Nerudova 1473/28	2-4	Z	Podstřeší	Před	PH	

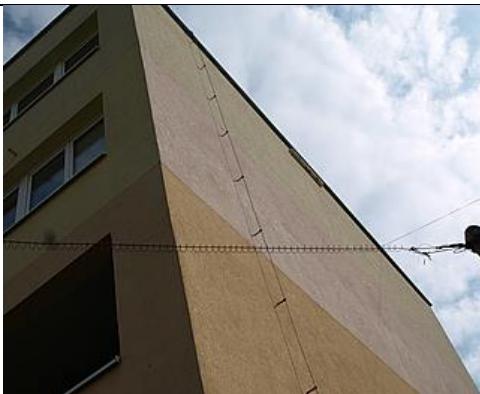

128	Nerudova 1495/2	3-5	Z	Podstřeší	před	PH	
129	Nerudova 1507/26	2	Z	Podstřeší	Před	PH	
130	Nerudova 1508/13	2	N	Mezery ve zdi	Před	PH	
131	Nerudova 1510/7	2	Z	Dutiny v podstřeší	Před	PH	
132	Nerudova 1511/5	2	N	Podstřeší	Před	PH	

133	Nerudova 1581/11	3	Z	Dutiny pod střechou	Před	PH	
134	Okrajová 239/28	1	N	Větrací otvory	Před	PH	
135	Okružní 907/9	1	Z	Dutiny v zateplení	Po	PH	
136	Okružní 4184/7	2-3	Z	Větrací otvory	Před	PH	
137	Okružní 4419/11	1	Z	Dutiny v zateplení, špačci a sýkory	Po	PH	

138	Ortenova 4351/5 4352/6	1	N	Dutina v zateplení	Po	PH	
139	Palackého 1290/31	1-2	N	Podstřeší	Před	PH	
140	Palackého 1308/32	2	N	Podstřeší	Před	PH	

141	Palackého, Husova, Benešova – vnitroblok	5	N	Kvůli nepřístupnosti nedohledáno	?	PH	
142	Pavlovova 2670/10	6	Z	Dutiny v podstřeší a větrací otvory	Před	PH	
143	Pavlovova 2673/16	6	N	Dutiny v podstřeší a větrací otvory	Před	PH	
144	Pávovská 3119/41	8-10	N	Podstřeší	Před	IŠ	
145	Pávovská 3139/2	3-5	N	Podstřeší	Před	IŠ	

146	Pod Příkopem 634/6	2	N		Po	PH	
147	Pod Příkopem 934/4	1	N	Podstřeší	Po	PH	
148	Polenská 252/10, 5012/12	5-7	N	Větrací otvor	Před	IŠ	
149	Polní 3614/25, 3615/22, 3616/24	2	Z	Větrací otvory	Po	PH	
150	Polní 3618/28, 3619/30	4	Z	Větrací otvory, hodně hnízdnicích možností	Po	PH	

151	Polní 3624/35, 3625/37	3		Budky, špaček	Po	PH	
152	Polní 3625/36-37	2	Z	Budky	Po	PH	
153	Polní 3629/31	3	Z	Otevřené větrací otvory	Po	PH	
154	Polní 3630/33	2	Z	Větrací otvory	Po	PH	

155	Polní 4151/6c, 4151/6d	2	Z	Ponechané větrací otvory	Po	PH	
156	Polní 4403/12a, 4403/14	4	Z	Budky	Po	PH	
157	Polní 4626/25a	2	Z	Větrací otvory, hodně hnízdních možností	Po	PH	
158	Příční 4102/2	1-2	N	Podstřeší		IŠ	
159	Purkyňova 914/20	2	Z	Dřevěné budky	?	IŠ	

160	Purkyňova 4423/22	2-3	Z	Větrací otvory	Před	IŠ	
161	Purkyňova 4850/4	3-5	N	Podstřeší zezadu	Po	IŠ	
162	Resslerova 4263/44 Mateřská škola	4-6	Z	Budky	Po	IŠ	
163	Riegrova 2517/7, 2517/9	5-8	Z	Podstřeší	Před	IŠ	
164	Riegrova 2742/11, 2755/13	5-8	Z	Podstřeší	?	IŠ	

165	Riegrova 2837/21 Mateřská škola	20-25	Z	Větrací otvory	Před	IŠ	
166	Rokycanova 198/11, 199/9	7	Z	Větrací otvory a dutiny v podstřeší	Před	PH	
167	Rokycanova 200/7	3	N	Dutiny v podstřeší	Před	PH	
168	Rokycanova 205/6	2	Z	Dutiny v podstřeší a zateplení	Po	PH	

169	Rokycanova 2521/8, 2521/10	3	Z	Dutiny v zateplení a v podstřeší	Po	PH	 A photograph of a multi-story apartment building with a yellow facade and multiple windows. A blue car is parked in the foreground.
170	Seifertova 1742/17	1-2	N	Podstřeší	Po	PH	 A photograph of a white apartment building with a red roof and a utility pole in the foreground.
171	Seifertova 1748/21	1	N	Podstřeší	Před	PH	 A photograph of a modern apartment building with a grey and yellow facade and a dormer window.
172	Seifertova 1880/10, 1880/12	3	N	Podstřeší	Po	PH	 A photograph of a white apartment building with a red roof and a utility pole in the foreground.
173	Seifertova 1892/18	2	N	Podstřeší	Po	PH	 A photograph of a pink apartment building with a satellite dish and a utility pole in the foreground.

174	Seifertova 1893/8	2	N	Podstřeší	Po	PH	
175	Seifertova 1893/8	3	Z	Podstřeší	Po	PH	
176	Sládkova 4605/49	2	N	Dvojbudka a podstřeší	Před	IŠ	
177	Slavičkova 4223/20	2-3	Z	Budka	Po	IŠ	
178	Sokolovská 1331/41	1-2	N	Podstřeší	Po	IŠ	

179	Sokolovská 2289/98	1	N	Podstřeší	Po	IŠ	
180	Sokolovská 3020/63	1-2	N	Podstřeší	Po	IŠ	
181	Sokolovská 3078/30	7-12	Z	Podstřeší	Před	IŠ	
182	Srázná 167/40	1	N	Dutiny v podstřeší	Před	PH	
183	Srázná 168/42, 170/46	4	Z	Dutiny pod střechou z obou stran	Před	PH	

184	Srázná 438/14	2	N	Dutina v zateplení a pod střechou balkonu	Po	PH	
185	Svatopluka Čecha 1719/26	2	N	Podstřeší	Před	PH	
186	Šafaříkova 4528/26	1-2	N	Podstřeší zezadu	Před	IŠ	
187	Štefánikovo nám., Malátova, Mahlerova - vnitroblok	3	N	Podstřeší?	?	PH	

188	Štefánikovo náměstí 1952/7	3	Z	Podstřeší	Před	PH	
189	Tolstého 2564/3	1	N	Podstřeší	Před	PH	
190	Třebízkého 195/18	2	Z	Podstřeší	Před	PH	
191	Třída Legionářů 1570/7	2	Z	Podstřeší	Před	PH	

192	Třída Legionářů 4181/17	1-2	N	Mezery ve zdi	Před	PH	
193	U Břízek 1074/ 1	2-3	Z	Větrací otvory	Před	IŠ	
194	U Cvičiště 2653/22, 2653/20	2	N	Dutina v zateplení	Po	PH	
195	U Kasáren 4689/2	1	N	Otvory ve zdi	Před	PH	
196	Úprkova 1482/19	1	N	Dutiny pod střechou	Před	PH	

197	Úprkova 1483/17	3	Z	Dutiny pod střechou	Před	PH	
198	Úprkova 1485/13	5	Z	Větrací otvory pod střechou	Před	PH	
199	Úprkova 1487/9, 1487/11	2	N	Dutiny pod střechou	Před	PH	
200	Úvoz 203/15	2	N	Podstřeší	Před	PH	

201	Úvoz 210/23	2	Z	Podstřeší	Před	PH	
202	Úvoz 212/27	1	Z	Dutina v zateplení	Po	PH	
203	Vančurova 4347/1, 4347/2	7	Z	Budky	Před	PH	
204	Vančurova 4355/9	3	Z	Větrací otvory, netopýři?	Po	PH	

205	Věžní 1249/6	1	N	Dutiny ve zdi	Před	PH	
206	Věžní 1283/32	1	N	Podstřeší	Před	PH	
207	Vojanova 2724/35	2	N	Dutiny v zateplení	Po	PH	
208	Vrchlického Nemocnice budova D	8	N	Budky	Po	PH	
209	Vrchlického 2495/45, 2495/47, 2495/49	6	Z	Podstřeší	Před	PH	

210	Vrchlického 2496/50, 2496/51, 2496/55	8	Z	Budky	Po	PH	
211	Vrchlického 2627/46 Krajské ředitelství policie	4	N	Budky	Po	PH	
212	Vrchlického 3962/31	0?		Hranaté větrací otvory	Po	PH	
213	Vrchlického 3963/33	1		Větrací otvory	před	PH	

214	Wolkerova 1885/35	2	N	Podstřeší	Před	PH	
215	Wolkerova 1892/18	3	Z	Podstřeší	Po	PH	
216	Wolkerova 2546/28	2	N	Podstřeší	Před	PH	
217	Zahradní 3501/11, 3504/17	2	Z	Ponechané větrací otvory (netopýři)	Po	PH	
218	Zahradní 3513/14, 3515/18, 3516/20	0!	Z	Instalované budky mají ucpané a zamalované vletové otvory! Původní hnízdíště ve větracích otvorech.	Po	PH	

219	Zahradní 3518/24	1	Z	Větrací otvory (netopýři)	Před	PH	
220	Znojemská 54/5594	1	N	Ve zdi	Před	PH	
224	Znojemská 527/24, 1032/25	2	N	Budky, některé obsazeny vrabci a špačky	Po	PH	
223	Znojemská 787/107	2	N	Podstřeší	Po	PH	

226	Znojemská 1090/2	2	N	Podstřeší	Před	PH	
221	Znojemská 4320/76A	12-15	Z	Větrací otvory	Po	IŠ	
222	Znojemská 5813/78e, 5814/78d, 5815/78f	13	N	Větrací otvory	Před	PH	
225	Žižkova 1347/58	3	N	Podstřeší	Po	PH	

227	Žižkova 1896/27, 1897/29, 1899/31, 1900/33, 1904/35	5-7	Z	Větrací otvory	Před	PH	
228	Žižkova 1941/24 SŠ Stavební	6	Z	Větrací otvory	Po	PH	
229	Žižkova 2625/37, 2625/39, 2625/41, 2625/43	5-6	Z	Větrací otvory	před	PH	
230	Žižkova, Malátova, Mahlerova - vnitroblok	3	N	Podstřeší?	?	PH	

Příloha 2: Hnízdiště jirčičky obecné v Jihlavě v roce 2019

Petra Hulvová (PH) & Iva Šimková (IŠ)

Č.	Adresa	Počet hnízd	Před / Po rekon.	Autor	Poznámka	Foto
1	Brtnická 1002/23 Dopravní podnik města Jihlavy	10	Před	PH	Minimálně 4 páry vlaštovek	
2	Brtnická 2531/21 Úřad práce Jihlava – garáže	4	Po	PH		
3	Březinova 3672/43	1	Po	PH		
4	Buková 555/1	1	Po	PH	Ničení hnízd, zábrany v oknech, 5 rozestavěných	

5	Buková 556/3	3	Po	PH	Ničení hnízd, zábrany v oknech, 10 rozestavěných (zničených)	
6	Buková 557/5	2	Po	PH	10x pokus o hnízdo, ničení hnízd, zábrany v oknech	
7	Buková 574/7	4	Po	PH	20 pokusů o hnízdo, téměř ve všech oknech zábrany	

8	Buková 575/9, 577/13	2	Po	PH	15x pokus o hnízdo, téměř ve všech oknech zábrany	
9	Buková 576/11	2	Po	PH	18 pokusů o hnízdo, téměř vše zničeno a ve všech oknech zábrany	
10	Červené Domky 30, 32, 34	2	Před	PH	Pravděpodobně i rorýsi	
11	Demlova 4765/34 ZŠ Otakara Březiny	10	Po	PH		

12	Dr. Jiřího Procházky 2589/21	1	Před	PH	4 rozestavěná	
13	Dr. Jiřího Procházky 2612/10	1	Před	PH	Minimálně 5 rozestavěných hnízd	
14	Erbenova 2637/58	3	Před	IŠ		
15	Evžena Rošického 2591/2 Základní škola	5	Po	PH	10x pokus o hnízdo.	
16	Evžena Rošického 2678/19	2	Před	PH		

17	Evžena Rošického 2684/6 Bazén	25 párů!	?	PH		
18	Hamerníkova 2630/46	2	Před	PH		
19	Havlíčková 2331/111	1	Po	IŠ		
20	Havlíčková 2335/109	8	Po	IŠ	Plus také mnoho zbytků hnízd	

21	Heroltická 5007/7 Areál firmy, hlavně zezadu	25	?	IŠ		
22	Hruškové Dvory 10	3-8	Po	PH	Plus vlaštovky 1-2	
23	Hruškové Dvory 49 Areál firem	16-20	Po	IŠ		
24	Hruškové Dvory 85, 87, 88, 89, 90, 91 zepředu	?	Po	IŠ	Pokusy o hnízda, nalepené zábrany (CD, igelity)	

25	Hruškové Dvory 86	1	Po	IŠ		
26	Hruškové Dvory 88 zezadu	1	Po	IŠ		
27	Hruškové Dvory 90 zezadu	2	Po	IŠ		
28	Hruškové Dvory 97	1	Po	IŠ		

29	Hruškové Dvory 102	1	Po	IŠ	Pokusy o lepení	
30	Hruškové Dvory 104	1	Po	IŠ		
31	Hruškové Dvory 105	1	Po	IŠ		
32	Hybrálec 1	3-5	Po	PH		

33	Hybrálec 100	2	Po	PH		
34	Hybrálec 11	2	Po	PH		
35	Hybrálec 22	5	Po	PH		
36	Jarní 389/5	2	Po	PH	5x pokus o hnízdo, v oknech zábrany	

37	Jarní 391/9	3	Po	PH	20x pokus o hnízdo, ve většině oken zábrany	
38	Jiráskova 1424/78 ICOM	5	Po	PH		
39	Ke Kolečím 10a	2	Po	PH	Nedohledáno	
40	Kollárova 1447/18, 2336/24, 2337/22, 2338/20, 2339/16	7	Po	iŠ	Také několik rozestavěných či popadaných nebo shozených	

41	Kollárova 2713/30 Základní a mateřská škola	15	Po	IŠ	Plus mnoho rozestavěných či popadaných	
42	Kollárova 2725/1	4	Po	IŠ		
43	Kollárova 5481/1a	5	Po	IŠ		

44	Kosovská 1122/16 Správa a údržba silnic	1	Po	PH		
45	Kosovská ev. č. 2266, ev. č. 2269	1	Před	PH		
46	Ladova 2600/2, 2616/4	2	Před	PH	2 rozestavěná	
47	Ladova 2617/8, 2617/10	1	Před	PH		

48	Na Bělidle 5646/5a ELPE	11	Před	PH	Probíhá stavba hnízd	
49	Na Dolech 2397/8	2-3	Po	PH		
50	Na Dolech 2400/9	5-7	?	PH		
51	Nad Plovárnou 3732/2	1	Po	IŠ	Staví	
52	Nad Plovárnou 3767/8	1	Po	IŠ	Staví	

						
53	Nad Plovárnou 3769/13	1	Po	IŠ	Staví	
54	Nad Plovárnou, Brtnická Starý komplex budov (bez čísla popisného) za úřadem práce mezi ulicemi Nad Plovárnou a Brtnická na pozemcích p.č. 5479/7, 5479/8	15 párů	Před	PH		
55	Okružní 4506/1 Pumpa ÖMW, středový nosník střechy	10	?	IŠ		

56	Pavlovova 2671/12, 2672/14	2	Před	IŠ	2 rozestavěná	
57	Pávovská 5456/27a	2	Po	IŠ		
58	Plandry 3, 75 Jezdecká stáj a ostatní budovy v areálu	8	?	PH	Cca 4 páry vlaštovek	
59	Plandry 38	4	Před	PH		
60	Plandry, haly (bez čísla popisného)	20 párů!	Po	PH		

61	Rantířovská 1391	1	?	PH		
62	S. K. Neumanna 390/7	1	Po	PH	12x pokus o hnízdo, v oknech zábrany	
63	S. K. Neumanna 397/21 a 396/19	1 a 2	Po	PH	20 a 20 pokusů o hnízda, ničení hnízd, zábrany	
64	S. K. Neumanna 590/22	1	Po	PH	8x pokus o hnízdo, v oknech zábrany	

65	Sasov, koňská farma	25!	Před	PH	Důležité hnízdiště, zatím bez negativních zásahů	
66	Sokolovská, haly firmy Rieder	2	Před	IŠ		
67	Školní 4265/1a Střední škola, na všech budovách	40-50	?	IŠ	Také pokusy o lepení hnízd	

68	U Cihelny 2696/5	2	Po	IŠ		
69	Za Poštou 99/23	2	Po	PH	20x pokus o hnízdo, v oknech zábrany	
70	Za Poštou 109/49, 110/51	1	Po	PH	10x pokus o hnízdo, v oknech zábrany	
71	Za Poštou 249/39, 250/41	2	Po	PH	8x pokus o hnízdo, v oknech zábrany	

72	Za Poštou 369/37	2	Po	PH	30x pokus o hnízdo, ničení hnízd, v oknech zábrany	
73	Za Poštou 481/25, 482/27, 483/29, 484/31, 485/33, 486/33a	0!	Po	PH	45x pokus o hnízdo, zničení hnízd, ve všech oknech zábrany!!!	
74	Za Poštou (objekt bez čísla popisného)	1	Před	PH	Hnízdění i páru vlaštovek	
75	Za Prachárnou 4268/1, 4269/3, 4270/5	2	Po	PH	3 rozestavěná	

76	Za Prachárnou 4501/1a	2	Po	PH	5 rozestavěných (shozených)	
77	Za Prachárnou 4921/39	4	Po	PH	5x pokus o hnízdo. Nocoviště poštolek	
78	Znojemská 839/80	2?	Před	PH		

Příloha 3: Hnízdiště kavky obecné v Jihlavě v roce 2019

Petra Hulvová

Č.	Adresa	Počet párů	Před / Po rekon.	Hnízdiště, poznámky	Foto
1	Benešova 1304/8, 1315/4, 57 - vnitroblok	1?		Pravděpodobné hnízdění, obtížně dostupné.	
2	Bezručova 1596/2	1	Před	Dutiny ve zdi	
3	Dominikánská 1329/7	1	Po	Podstřeší	

4	Dr. Jiřího Procházky 2604/13	1-2		Komín	
5	Erbenova 2651/50	1	Po	Komín	
6	Hamerníkova 1004/18	1?	Před	V komíně?	
7	Jana Masaryka 1602/34	1	Před	U okapu. Bodáky proti holubům.	

8	Křížová 126/20	1	Před	Podstřeší	
9	Ladova 2611/12	1	Po	Dutina v zateplení	
10	Ladova 2633/15, 4802/17	1	Po	Podstřeší	
11	Leoše Janáčka 2587/54, 2589/52	1	Po	Dutina v zateplení	

12	Leoše Janáčka 2614/23	1	Před	Komín	
13	Masarykovo náměstí 4321/8	?		Hnízdiště nedohledáno, časté odpočinkové místo kavek. Hnízdění minimálně 6 párů holubů.	
14	Náměstí Svobody 127/1	1	Před	Podstřeší	

15	Pavlovo Budky na stromech	0		Při kontrole zjištěno, že jsou budky neobsazeny. Obsahovaly pouze starý hnízdní materiál. Zvýšené riziko predace kunou skalní.	
16	Pavlovo 2667/5	1	Po	Podstřeší. Podstřešní prostory na většině míst uzavřeny mřížkou.	
17	Pavlovo 2668/7	2-3	Před	Podstřeší	

18	Pavlova 2669/9	3	Před	Dutiny pod střechou	
19	Pavlova 2671/12	3	Po	Podstřeší. Mřížka přítomna, ale na několika místech nedoléhá.	
20	Pavlova 2672/14	1-2	Před	Dutina v zateplení a podstřeší	

21	Pavlova 2673/16	1	Před / Po	Podstřeší	
22	Pavlova 2674/18	1	Před	Podstřeší	
23	Tolstého 1556/16 VŠ polytechnická	1-2	Pro- bíhá	Pravděpodobné hnízdění, obtížně dostupné, hnízdiště poštolek.	